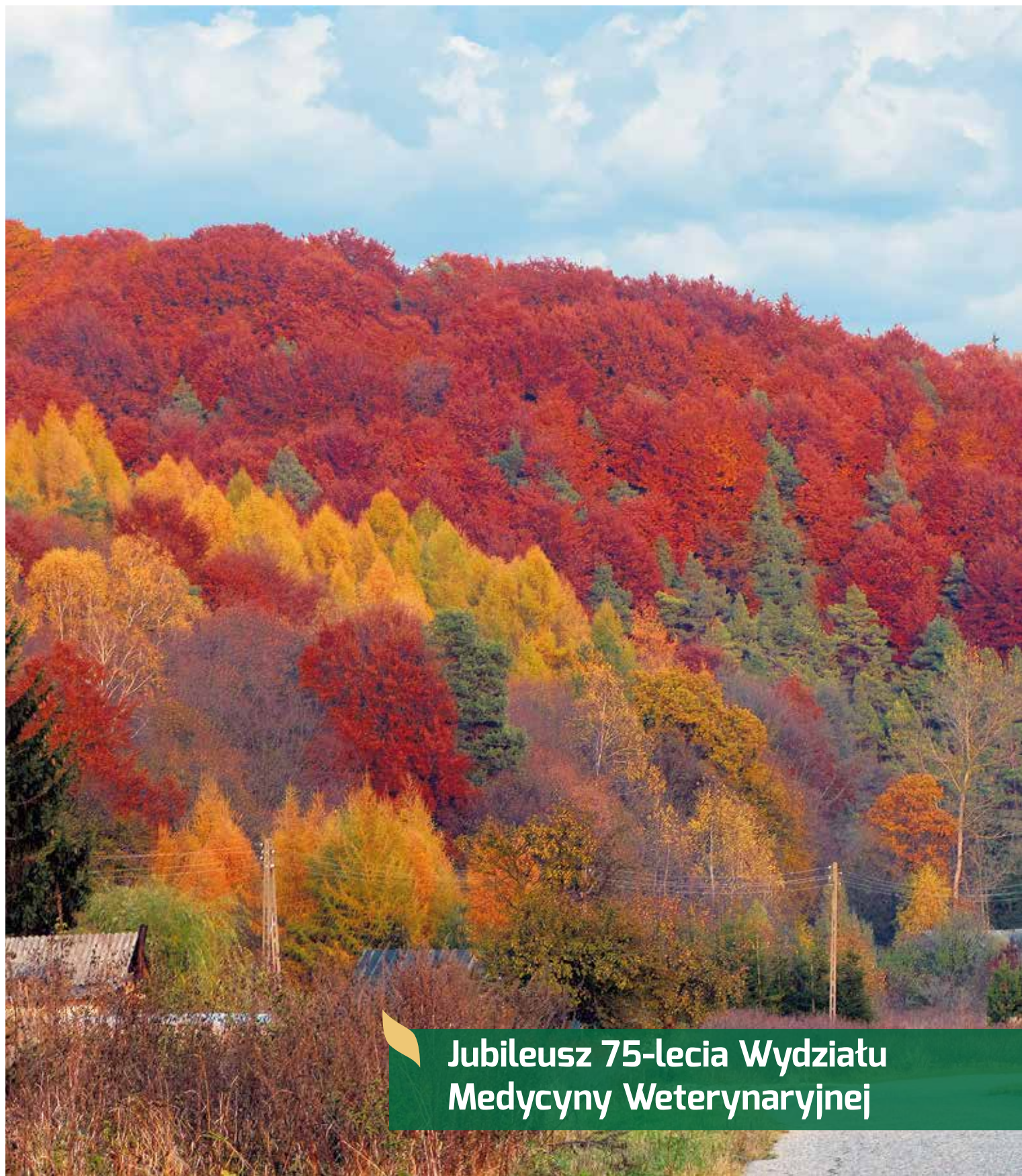

Aktualności

Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

PL ISSN 1899-346X Rok XXIII Nr 5(95) wrzesień – październik 2019

**Jubileusz 75-lecia Wydziału
Medycyny Weterynaryjnej**

Lubelski Festiwal Nauki

Fot. Maciej Niedziółka

Lubelski Piknik Naukowy odbył się 15 września 2019 r. na placu przed Centrum Spotkania Kultur. Czytaj tekst na str. 13

Wśród najważniejszych zmian wprowadzonych do systemu szkolnictwa wyższego przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce jest nowy model kształcenia doktorantów. W tym numerze „Aktualności UP” zamiast tradycyjnego „wstępniaka” wypowiedź prof. Katarzyny Ognik, dyrektora Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Szkoła Doktorska

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* wprowadziła liczne zmiany organizacyjne w uczelniach. Jednym z istotnych elementów reformy jest nowy model kształcenia doktorantów w tzw. szkołach doktorskich, począwszy od roku akademickiego 2019/2020, utworzony w miejsce istniejących dotychczas studiów doktoranckich. W strukturach polskiego szkolnictwa wyższego i nauki doktorant zyskał miano młodego naukowca.

Szkoła doktorska jest zorganizowaną formą kształcenia doktorantów, prowadzoną w co najmniej dwóch dyscyplinach naukowych posiadających kategorię A+, A albo B+, a zatem mającą charakter interdyscyplinarny. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie prowadzi Szkołę Doktorską pod nazwą „Produkcja żywności o podwyższonych walorach prozdrowotnych” w dziedzinie nauk rolniczych, w dyscyplinach: rolnictwo i ogrodnictwo, technologia żywności i żywienia, weterynaria oraz zootechnika i rybactwo. W roku akademickim 2019/2020 podania do Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie złożyło 20 kandydatów, przyjęto 15 (w tym 14 z limitu przyznanego przez JM Rektora oraz 1 w ramach realizacji projektu wdrożeniowego). Zgodnie z art. 200 ust. 8 ustawy osoba przyjęta do szkoły doktorskiej rozpoczyna kształcenie i nabywa prawa doktoranta z chwilą złożenia ślubowania. Na naszym Uniwersytecie uroczyste ślubowanie doktorantów odbyło się 8 października br. Uczestniczyli w nim JM Rektor Zygmunt Litwińczuk, prorektor ds. nauki, wdrożeń i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Zbigniew Grądzki, prorektor ds. organizacji i rozwoju uczelni dr hab. Adam Waśko, profesor uczelni, dyrektor Szkoły Doktorskiej prof. dr hab. Katarzyna Ognik, dyrektor Centrum Nauki mgr Izabela Czaja-Banasiak, koordynator Biura Ewaluacji Nauki i Stopni Naukowych mgr Urszula Polak oraz opiekunowie naukowci doktorantów. JM Rektor pogratulował doktorantom dotychczasowych osiągnięć naukowych, życząc dalszych sukcesów, a prorektor Zbigniew Grądzki przybliżył zebrany najważniejsze zasady organizacji kształcenia na poziomie doktorskim.

Katarzyna Ognik

Ślubowanie doktorantów

Fot. Maciej Niedziółka

Spis treści

WYDARZENIA

- 2 Jubileusz 75-lecia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej
- 5 Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
- 6 Kalendarium
- 7 Nominacje ■ Habilitacje ■ Doktoraty
- 9 Nowo mianowany profesor: Krzysztof Tomczuk
- 10 Ewolucyjne zmiany
- 13 Nauka – Technika – Innowacje
- 28 Uczelniane dożynki

WOKÓŁ NAUKI

- 16 Turcja światowym liderem w produkcji orzechów laskowych
- 18 Iłowiec – wioska w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym
- 20 Gryka

KONFERENCJE

- 21 Apetyt i apatia
- 22 Zatrucie pokarmowe statym zagrożeniem
- 23 VIII Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Agronomicznego
- 24 Inżynieria środowiskowa – nowoczesne technologie i perspektywy rozwoju

BIBLIOTEKA

- 26 Ciekawostki ze Szwecji

Jubileusz 75-lecia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej

W dniach 19–20 września 2019 r. Wydział Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dostojnie obchodził, jako jeden z trzech założycieli powojennego ośrodka akademickiego w Lublinie, swoje 75-lecie działalności dydaktycznej, naukowej i klinicznej.

Bogaty program obchodów obejmował uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej prowadzonej przez dziekana prof. dr. hab. Andrzeja Wernickiego oraz prodziekana ds. dydaktycznych dr. hab. Iwonę Puzio, IV międzynarodową konferencję naukową zatytułowaną „Aktualne aspekty zdrowia i chorób zwierząt i ludzi” oraz spotkania absolwentów.

Jubileusz zaszczylicili swoją obecnością wybitni przedstawiciele nauki oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych, a także liczni absolwenci Wydziału, m.in. pełniący funkcje w inspekcji weterynaryjnej na różnym szczeblu.

Pierwszym punktem święta było odsłonięcie tablicy pamiątkowej i nadanie imienia prof. Stanisława Wołoszyna auli w Innowacyjnym Centrum Patologii i Terapii Zwierząt przy ul. Głębokiej. Głos zabrał, przybliżając sylwetkę prof. Stanisława Wołoszyna, kierownik Katedry Epizootologii prof. dr. hab. Stanisław Winiarczyk. Przemawiali także prof. Je-

rzy Kita, emerytowany pracownik SGGW oraz Waldemar Podsiadły, zastępca dyrektora biura wojewody. Wspomnieniami o swoim ojcu podzieliła się córka prof. Wołoszyna pani Małgorzata Jardzioch, wyrażając równocześnie wdzięczność za docenienie jego zasług. JM Rektor Zygmunt Litwińczuk, charakteryzując jego dokonania naukowe, podkreślił osobistą współpracę badawczą z Profesorem w zakresie problemów zdrowotnych w stadach bydła, szczególnie w odniesieniu do zwalczania uciążliwych chorób grzybiczych.

Uroczyste posiedzenie Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej rozpoczęła prodziekan Iwona Puzio, witając licznie przybyłych gości. Goście zagraniczni – pracownicy wydziałów weterynaryjnych i ośrodków badawczych z Pizy, Wiednia, Giessen i Lwowa byli odzwierciedleniem szeroko prowadzonej współpracy międzynarodowej przez pracowników Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W następnym punkcie programu, w krótkiej prezentacji, przybliżone zostały osiągnięcia awansowe, publikacyjne, badawcze, a także popularyzatorskie Wydziału w ostatnich pięciu latach. W tym okresie dysertacje doktorskie obroniły 43 osoby, 31 osób uzyskało stopień doktora habilitowanego, a 8 – tytuł profesora. Dynamicznie (ogółem 1747 pozycji) przebiegało publikowanie osiąganych wyników badawczych, głównie w czasopismach anglojęzycznych, z których 1/3 to periodyki zagraniczne. Okazały prezentują się wskaźniki bibliometryczne publikowanych prac, których współczynnik oddziaływania $IF = 1070,17$ i punkty $MNiSW = 21382$ odzwierciedlają rosnącą jakość publikowanych prac. Prace te często przygotowywano w międzynarodowych (z udziałem badaczy z wydziałów medycyny weterynaryjnej w Wiedniu, Pizie, Barcelonie, Hanowerze, Uppsali, Lwowie) lub ponadwydziałowych zespołach badawczych. W minionym okresie 188 naszych pracowni-

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej prof. Stanisławowi Wołoszynowi

ków naukowych przebywało na stażach badawczych w zagranicznych ośrodkach. Osiągany dorobek publikacyjny otwierał drogę do zdobycia 49 projektów badawczych finansowanych ze środków Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Wysiłki wielu pracowników naukowych Wydziału zaowocowały również przyznaniem siedmiu projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. W pierwszej piątce makrojednostek, które najefektywniej publikują swoje prace badawcze są: Instytut Biologicznych Podstaw Chorób Zwierząt (IF = 231,986), Katedra Fizjologii Zwierząt (IF = 185,569), Katedra Epizootologii i Chorób Zakaźnych Zwierząt (IF = 135,203), Katedra Przedklinicznych Nauk Weterynaryjnych (IF = 101,373) oraz Katedra i Klinika Chirurgii Zwierząt (IF = 98,556). W każdej publikowanej pracy obok wątków odkrywczych akcentowane były walory aplikacyjne. Uchwycono np. markerowe znaczenie rosnącego poziomu surowiczego amyloidu A w rozpoznawaniu przewlekłych zapaleń wymion u krów powodowanych przez koagulazoujemne szczepy gronkowców, wskazano na bogate źródło izoform Cu-Zn-SOD (miedziowo-cynkowej dysmutazy ponadtlenkowej) w żółtku jaj kurzych do wykorzystania tego enzymu antyoksydacyjnego w przemyśle spożywczym, farmakologicznym czy kosmetycznym. W innej pracy wyeksponowano możliwość kontaktu z patogennymi szczepami *Listeria monocytogenes* przy spożywaniu mleka z przygodnych punktów sprzedaży.

Wydział wzbogacił się m.in. staraniem grupy aktywnych pracowników naukowych skupionych wokół prof. Stanisława Winiarczyka, w szereg instrumentów badawczo-diagnostycznych, takich jak: spektrometr mas MALDI-TOF, chromatograf cieczerw HPLC, chromatograf gazowy GC-MS, mikrotom rotacyjny manualny (2 szt.), kriostat HM525 NX, tomograf komputerowy, cyfrowy rentgen stomatologiczny do badań u małych zwierząt, optyczny koherentny tomograf do badania narządu wzroku u zwierząt, retinomax do badania wad narządu wzroku, artroskop do badania stawów u zwierząt, analizator absorpcji atomowej.

Pracownicy Wydziału pełnią odpowiedzialne funkcje we władzach uczelni – prof. Zbigniew Grądzki jest prorektorem ds. nauki, wdrożeń i współpracy międzynarodowej, prof. Krzysztof Szkucik redaktorem naczelnym Wydawnictwa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – a na szczęblu centralnym prof.

Stanisław Winiarczyk jest członkiem Rady Doskonałości Naukowej, Komisji Nauki Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz przewodniczącym Rady Programowej czasopisma „Życie Weterynaryjne”. Szereg pracowników naukowych pełni zaszczytne funkcje we władzach ogólnopolskich towarzystw naukowych.

Aktywność naukowo-badawcza na Wydziale przekłada się również na nowe wynalazki chronione dwoma przyznanymi patentami oraz na trzy złożone wnioski patentowe, dotyczące wykorzystania preparatów bakteriofagowych w leczeniu weterynaryjnym.

Z Wydziałem nieodłącznie związane jest, znajdujące się na liście JCR, renomowane czasopismo naukowe i praktyczne „Medycyna Weterynaryjna”. Miesięcznik jest organem Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych, redaktorami naczelnymi, od czasu założenia w okresie powojennym, są profesoro- wie naszego Wydziału (prof. Alfred Trawiński, prof. Edmund Prost, obecnie prof. Elżbieta Pełczyńska).

Wyrazem docenienia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej przez władze centralne (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi), wojewódzkie i miejskie w sferze aktywności twórczej, organizatorskiej, dydaktycznej, a także klinicznej pracowników naukowo-dydaktycznych było przyznanie licznych odznaczeń i medali. Odznakę honorową Zasłużony dla Rolnictwa otrzymali: dr hab. Marek Szczubiał, prof. uczelni; dr hab. Leszek Guz, prof. uczelni; prof. dr hab. Renata Urban-Chmiel; dr hab. Marta Wójcik; dr hab. Ewa Tomaszewska, prof. uczelni. Medal 450-lecia Unii Lu-

Od lewej: JM Rektor Zygmunt Litwińczuk, profesor honorowy UP Tomasz Janowski, prof. prof. Ryszard Bobowiec i Andrzej Wernicki

Wyróżnieni honorową odznaką Zastużony dla Rolnictwa

Od lewej: JM Rektor Zygmunt Litwińczuk, prof. prof. Stanisław Winiarczyk i Krzysztof Szkucik, zastępca prezydenta Lublina Mariusz Banach

belskiej otrzymali: prof. Stanisław Winiarczyk i prof. Krzysztof Szkucik. Medal Prezydenta Miasta Lublina otrzymali: dr hab. Aneta Nowakiewicz, prof. uczelni; prof. dr hab. Cezary Kowalski; prof. dr hab. Krzysztof Tomczuk; dr hab. Iwona Puzio; dr hab. Anna Zacharko-Siembida; dr hab. Iwona Taszkun; dr n. wet. Andrzej Milczak. Ponadto 51-osobową grupę cenionych osób z zagranicy, kraju, Lublina i uczelni uhonorowano pamiątkowym medalem 75-lecia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej w Lublinie’.

Konferencja towarzysząca jubileuszowi odbywała się pod tytułem „Current approach to health and diseases in animals and humans – Aktualne aspekty zdrowia i chorób zwierząt

i ludzi”. Łącznie autorzy krajowi i zagraniczni przedstawili 75 prezentacji w formie wykładów plenarnych, doniesień i prezentacji posterowych, przechodzących wstępną ocenę członków Komitetu Naukowego, kierowanego przez dr hab. Urszulę Kosior-Korzeczką, prof. uczelni. Obrady przebiegały w trzech sekcjach. W każdej sekcji najlepszą pracę wyróżniono cenną nagrodą książkową.

Podniosłym momentem podczas uroczystych obrad Rady Wydziału było nadanie godności profesora honorowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Tomaszowi Janowskiemu, ukształtowanemu i rozwijającemu swoją karierę naukowo-dydaktyczną na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Profesor od 22 lat jest kierownikiem Katedry i Kliniki Położnictwa tamtejszego Uniwersytetu. Jest znanym europejskim specjalistą w obszarze endokrynologii rozrodu, zajmuje się diagnozowaniem i leczeniem zaburzeń płodności zwierząt. Opublikował 328 prac, które w większości ukazywały się w renomowanych czasopiśmie zagranicznych i były cytowane 594 razy oraz osiągnęły indeks Hirscha 11. Jako stypendysta Fundacji im. Aleksandra von Humboldta, DAAD, Europejskiego Programu Tempus oraz Austriackiego Ministerstwa Nauki realizował liczne granty KBN, MNiSW oraz NCN. Wypromował 16 doktorów, a w kierowanej przez niego jednostce 4 osoby uzyskały stopień doktora habilitowanego, a 2 – tytuły profesora. Łagodna stanowczość, trafność stawianych ocen i przyciągająca koleżeńskość znalazły uznanie w wyborze Profesora na funkcję dziekana i prodziekana wydziału, w członkostwie w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, przewodniczącego Komitetu Biologii Rozrodu Zwierząt PAN oraz Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Weterynarii przy ministrze rolnictwa i rozwoju wsi. Zaszczytną godność honorowego profesora przyznał Jego Magnificencja na wniosek Rady Wydziału po zasięgnięciu opinii Senatu. Prof. dr. hab. Tomasz Janowski otrzymał wyróżnienie za „znaczące zasługi dla rozwoju nauk weterynaryjnych w zakresie zaburzeń rozrodu zwierząt, owocną współpracę z pracownikami lubelskiego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, a także za godne reprezentowanie weterynarii w gremiach ogólnokrajowych i zagranicznych”.

Obchody 75-lecia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie zakończyła kolacja w zespole pałacowo-parkowym w Wierchowiskach.

Ryszard Bobowiec

Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie

Posiedzenie Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie w dniu 27 września 2019 r.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk złożył serdeczne podziękowania za pracę osobom, które uczestniczyły w pracach Senatu, a które z dniem 1 października 2019 r. odchodzą na emeryturę. Są nimi: prof. dr hab. Zenia Michałojć, prof. dr hab. Helena Łabuda, prof. dr hab. Elżbieta Bielińska, prof. dr hab. Marian Wesołowski, dr Marek Chmielewski. Wręczył także pamiątkowe albumy Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Senat podjął uchwałę w sprawie wszczęcia postępowania o nadanie tytułu doktora honoris causa UP w Lublinie arcybiskupowi metropolicie lubelskiemu prof. dr. hab. Stanisławowi Budzikowi.

Senat wyraził pozytywną opinię w sprawie:

- powierzenia prof. dr. hab. Stanisławowi Janeczkowi, prof. dr. hab. Franciszkowi Longchamps de Brier i prof. dr. hab. Marianowi Wesołowskiemu sporządzenia opinii o ks. arcybiskupie prof. dr. hab. Stanisławie Budziku dotyczącej nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie;
- nadania godności honorowego profesora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie prof. dr. hab. Teresie Fortunie;
- zatrudnienia prof. dr. hab. Cezarego Kowalskiego na stanowisku profesora;
- powołania prof. dr. hab. Brygidy Ślaskiej na przewodniczącą Rady Dyscypliny Naukowej Zootechnika i Rybactwo;
- wniosku JM Rektora dotyczącego awansu na stanowisko profesora uczelni w grupie pracowników badawczo-dydaktycznych osób z wybitnymi osiągnięciami naukowymi.

Senat podjął uchwałę w sprawie:

- zmiany w uchwale nr 39/2018-2019 z dnia 22 lutego 2019 r. dotyczącej kierunku mleczarstwo;
- wstrzymania naboru i likwidacji studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku towaroznawstwo;
- wstrzymania naboru i likwidacji studiów pierwszego stopnia na kierunku global manager in agribusiness;

- pensum dydaktycznego na rok akademicki 2019/2020;
- dostosowania programu studiów realizowanych na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej, kierunki: analityka weterynaryjna i weterynaria dla cykli kształcenia rozpoczynających się od roku akademickiego 2019/2020 do wymagań określonych w ustawie;
- dostosowania programu studiów realizowanych na Wydziale Inżynierii Produkcji, kierunek: inżynieria środowiska dla cyklu kształcenia rozpoczynającego się od roku akademickiego 2019/2020 do wymagań określonych w ustawie;
- rozwiązania Centrum Transferu Technologii UP w Lublinie;
- zmian organizacyjnych na Wydziale Inżynierii Produkcji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, zmiany nazwy Katedry Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji na Katedrę Inżynierii Środowiska i Geodezji;
- przyporządkowania kierunków studiów do nowej kwalifikacji dyscyplin naukowych lub dyscyplin artystycznych.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk powiedział, że uczelnia przygotowuje się do wydania nowego składu osobowego, który będzie zawierać informacje według stanu z 2 listopada 2019 r. Poinformował, że ostatnia rekrutacja na studia według najnowszych danych kształtuje się na poziomie niższym niż w roku ubiegłym prawie o 200 osób. W związku z takimi wynikami rekrutacji nie zostanie uruchomionych 6 kierunków studiów stacjonarnych: agrobiznes, towaroznawstwo, zarządzanie zasobami ziemi, mleczarstwo, ogrodnictwo, inżynieria chemiczna i procesowa oraz inżynieria rolnicza i leśna. Na studiach zaocznych zostanie uruchomionych 16 kierunków.

JM Rektor powiedział, że Dział Budżetowania i Analiz na podstawie wydatków z pierwszego półrocza opracował plan na cały 2019 rok. Wartość zaznaczenia jest duże prawdopodobieństwo, że stacje badawcze na koniec roku nie będą miały strat. Natomiast sytuacja gospodarstw doświadczalnych jest dobra w każdym z nich planowany jest dodatni bilans. Następnie zakomunikował, że od 1 października ponad 200 pracowników najniżej zarabiających otrzyma podwyżki w wysokości 100 zł.

WRZESIEŃ

1 września

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w dożynkach w gminie Skierbieszów.

13 września

Odbyło się szkolenie kadry kierowniczej z ekspertem A. Grochot w zakresie nowych zasad finansowania uczelni.

14 września

Prorektor A. Waśko wziął udział w uroczystości otwarcia XVI Lubelskiego Festiwalu Nauki, które odbyło się w holu Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej.

20 września

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w jubileuszu 45-lecia Oddziału i Wydziału Technologii Żywności Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie.

21 września

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w jubileuszu 45-lecia ukończenia studiów absolwentów Wydziału Zootechnicznego.

24 września

Rektor Z. Litwińczuk, reprezentując UP w Lublinie, podpisał umowę o współpracy z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie, które reprezentowała Agnieszka Szymula, dyrektor zarządu. Współpraca będzie dotyczyć wymiany doświadczeń i prowadzenia badań naukowych i gospodarczych, mających w szczególności na celu prace związane z rewitalizacją i przebudową Zalewu Zemborzyckiego.

29 września

Prorektor A. Waśko wziął udział w inauguracji roku akademickiego w Wyższej Szkole Zawodowej w Chełmie.

PAŹDZIERNIK

1 października

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Medycznym w Lublinie.

Prorektor Z. Grądzki wziął udział w inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach.

3 października

Rektor Z. Litwińczuk wziął udział w inauguracji roku akademickiego na Politechnice Lubelskiej.

Prorektor H. Buczkowska wzięła udział w uroczystości nadania imienia Powstańców Styczniowych Zespołowi Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Potoczku.

4 października

Rektor Z. Litwińczuk odbył spotkanie z przewodniczącymi 8 rad dyscyplin naukowych, które będą oceniane w 2021 r.

7 października

Kolegium rektorskie i dziekańskie uczestniczyło we mszy św. z okazji inauguracji roku akademickiego, która odbyła się w archikatedrze lubelskiej.

8 października

Rektor Z. Litwińczuk, prorektorzy Z. Grądzki i A. Waśko spotkali się z uczestnikami Szkoły Doktorskiej.

10 października

Rektor Z. Litwińczuk spotkał się z przewodniczącymi rad programowych 41 kierunków studiów.

Prorektor H. Buczkowska uczestniczyła w uroczystości z okazji Dnia Edukacji Narodowej, która odbyła się w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim.

11 października

Kolegia rektorskie i dziekańskie uczestniczyły w spotkaniu środowiska akademickiego Lublina z premierem RP Mateuszem Morawieckim w auli Wydziału Prawa UMCS.

17 października

Rektor Z. Litwińczuk wizytował gospodarstwo doświadczalne w Bezku.

20 października

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w inauguracji roku akademickiego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

22 października

Rektor Z. Litwińczuk, prorektor Z. Grądzki, kanclerz G. Szymczyk uczestniczyli w spotkaniu Związku Uczelni Lubelskich.

23 października

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w inauguracji roku akademickiego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej.

27 października

Rektor Z. Litwińczuk uczestniczył w inauguracji roku akademickiego w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Lublinie.

28 października

Rektor Z. Litwińczuk na zaproszenie marszałka województwa lubelskiego Jarostawa Stawiarskiego wziął udział w konferencji dotyczącej rozwoju przedsiębiorczości i wykorzystania potencjału badawczo-rozwojowego woj. lubelskiego.

Prof. dr hab. Stanisław Winiarczyk został wybrany na wiceprezesa Europejskiej Federacji Lekarzy w kadencji 2019–20 podczas zgromadzenia ogólnego, które odbyło się w Bratysławie w dniach 6–8 czerwca 2019 r. Delegaci z ponad 30 krajów na nowych wiceprezesów wybrali jeszcze dwie osoby: Torilla Mosenge (Norwegia) i Thierry'ego Chambona (Francja).

Europejska Federacja Lekarzy Weterynarii jest organem przedstawicielskim dla lekarzy weterynarii w Europie. Jej celem jest poprawa zdrowia i dobrostanu zwierząt, zdrowia publicznego oraz ochrona środowiska poprzez promowanie i wspieranie zawodu lekarza weterynarii.

red.

Nominacje ■ Habilitacje ■ Doktoraty

Nominacje dziekańskie

Wydział Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu

- Dziekan
prof. dr. hab. Renata Nurzyńska-Wierdak
- Prodziekan
dr hab. Katarzyna Dzida

Wydział Biologii Środowiskowej

- Dziekan
prof. dr hab. Tomasz Mieczan
- Prodziekan
prof. dr hab. Bożena Denisow

Wydział Medycyny Weterynaryjnej

- Dziekan
dr hab. Iwona Puzio
- Prodziekan
prof. dr hab. Marta Kankofer

Nadane stopnie naukowe doktora habilitowanego

Wydział Agrobioinżynierii

- dr Marta Bik-Matodzińska
na podstawie osiągnięcia naukowego „Następczy wpływ kompostów z osadu i osadowo-popiołowych na kształtowanie właściwości rekultywowanej gleby indusioziemnej”
Recenzenci: prof. dr hab. Janina Kaniuczak, Uniw. Rzesz.; prof. dr hab. Ewa Spychaj-Fabisiak, UTP w Bydgoszczy; prof. dr hab. Aleksandra Badora, UP w Lublinie
10 lipca 2019 r.
- dr Dorota Gawęda
na podstawie osiągnięcia naukowego „Reakcja jęczmienia jarego nagoziarnistego i oplewionego uprawianego w krótkotrwałej monokulturze na zróżnicowane dawki herbicydów i międzyplon ścierniskowy”
Recenzenci: prof. dr hab. Marek Marks, UWM w Olsztynie; prof. dr hab. Andrzej Lepiarczyk, UR w Krakowie; dr hab. Sylwia Andruszczak, prof. UP w Lublinie
10 lipca 2019 r.

- dr Iwona Mystkowska
na podstawie cyklu publikacji „Oddziaływanie biostymulatorów i herbicydów na wybrane elementy składu chemicznego bulw *Solanum tuberosum* L.”
Recenzenci: prof. dr hab. Zdzisław Wysztyński, SGGW w Warszawie; dr hab. Marek Kotodziejczyk, UR w Krakowie; dr hab. Piotr Kraska, prof. UP w Lublinie
10 lipca 2019 r.
- dr Justyna Bohacz
na podstawie cyklu publikacji „Wykorzystanie potencjału odpadowej biomasy ligninocelulozowej i pierza kurcząt na cele praktyki rolniczej”
Recenzenci: prof. dr hab. Jadwiga Wyszowska, UWM w Olsztynie; dr hab. Anna Piotrowska-Długosz, UTP w Bydgoszczy; prof. dr hab. Elżbieta Bielińska, UP w Lublinie
10 lipca 2019 r.
- dr Adam Kuzdrański
na podstawie cyklu publikacji „Identyfikacja specyficznych markerów DNA przydatnych do detekcji wybranych patogenów grzybowych

Prof. dr hab. Andrzej Wernicki, dziekan Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, został członkiem Zespołu ds. Przyznawania Nagród Prezesa Rady Ministrów. Uroczystość wręczenia powołania odbyła się 10 września 2019 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Zadaniem zespołu jest analiza zgłoszonych wniosków, sporządzenie opinii na ich temat oraz przedstawienie prezesowi rady ministrów propozycji listy osób nagrodzonych wraz z uzasadnieniem.

Nagrody przyznawane są za: wyróżniającą się rozprawę doktorską; wysoko ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego; osiągnięcia w zakresie działalności naukowej, w tym twórczości artystycznej, lub działalności wdrożeniowej.

red.

Prof. dr hab. Zdzisław Targoński otrzymał Nagrodę Miasta Lublina w dziedzinie sportu podczas sesji Rady Miasta, która odbyła się 5 września 2019 r.

Profesor związany jest z Akademickim Klubem Sportowym od lat 60. Trenował w sekcji szermierczej, później pełnił funkcję trenera. Od 12 lat jest prezesem Klubu Środowiskowego AZS Lublin oraz Organizacji Środowiskowej AZS województwa lubelskiego.

red.

pszenicy zwyczajnej i możliwości ich praktycznego wykorzystania w hodowli i uprawie tego zboża"

Recenzenci: prof. dr hab. Dariusz Grzebelus, UR w Krakowie; dr hab. Mirosław Tyrka, Pol. Rzesz.; dr hab. Sylwia Okoń, prof. UP w Lublinie
10 lipca 2019 r.

- dr Przemysław Tkaczyk
na podstawie cyklu publikacji „Potencjał agrochemiczny gleb gruntów ornych w kształtowaniu plonu roślin uprawnych”
Recenzenci: prof. dr hab. Florian Gambuś, UR w Krakowie; prof. dr hab. Ewa Spychaj-Fabisiak, UTP w Bydgoszczy; dr hab. Mariusz Kulik, prof. UP w Lublinie
26 czerwca 2019 r.

- dr Jolanta Joniec
na podstawie cyklu prac naukowych

„Wykorzystanie parametrów aktywności mikroorganizmów glebowych w ocenie stanu gleby rekultywowanej odpadami”

Recenzenci: prof. dr hab. Wiesław Barabasz, UR w Krakowie, prof. dr hab. Jadwiga Wyszowska, UWM w Olsztynie, prof. dr hab. Elżbieta Bielińska, UP w Lublinie
25 września 2019 r.

- dr Elżbieta Harasim
na podstawie monografii „Studia nad plonowaniem, jakością ziarna i opłacalnością produkcji ozimej formy pszenicy zwyczajnej i twardej”
Recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Lepiarczyk, UR w Krakowie, prof. dr hab. Marek Marks, UWM w Olsztynie, dr hab. Leszek Rachoń, prof. uczelni, UP w Lublinie
25 września 2019 r.

Nadane stopnie naukowe doktora

Wydział Inżynierii Produkcji

- mgr inż. Piotr Stawomir Nakonieczny
„Zachowanie ciągłości tańcucha chłodniczego żywności mrożonej w obszarze konsumenckim”
Promotor: dr hab. inż. Dariusz Góral, prof. UP w Lublinie
14 czerwca 2019 r.
- mgr inż. Aneta Pytka-Woszczyto
„Efektywność usuwania fosforu ogólnego ze ścieków bytowych w filtrach ze skały węglanowo-krzemionkowej”
Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Jóźwiakowski
Promotor pomocniczy: dr inż. Michał Marzec
14 czerwca 2019 r.
- mgr inż. Krzysztof Przemysław Kowalik
„Opracowanie metody badania skuteczności ogrzewania nasion soi i ich przetworów”
Promotor: dr hab. Marek Szmigielski
14 czerwca 2019 r.

Wydział Agrobiotechnologii

- mgr Katarzyna Luchowska
„Wpływ genotypu oraz wybranych czynników agrotechnicznych na plony i jakość surowca bzu czarnego (*Sambucus nigra* L.)”
Promotor: prof. dr hab. Barbara Kołodziej
Promotor pomocniczy: dr hab. Danuta Sugier
26 czerwca 2019 r.

- mgr inż. Marcin Ciebień
„Wpływ warunków meteorologicznych na wzrost i plonowanie maliny (*Rubus idaeus* L.) odmian powtarzających owocowanie w warunkach Padotu Zamojskiego w zależności od zagęszczenia roślin w rzędach”
Promotor: dr hab. Leszek Rachoń, prof. uczelni
Promotor pomocniczy: dr Paweł Krawiec
25 września 2019 r.

- mgr inż. Stanisław Franczak
„Koncepcja wyceny wybranych świadczeń ekosystemowych zbiorowisk trawiastych”
Promotor: dr hab. Halina Lipińska
Promotor pomocniczy: dr Agnieszka Kępkowicz
25 września 2019 r.

- mgr inż. Aleksandra Mirosława Nucia
„Analiza polimorfizmu genów *Glu* i *Pin* w pszenicy zwyczajnej oraz ich wpływ na jakość ziarna i właściwości glutenu”
Promotor: dr hab. Marta Tomczyńska-Mleko, prof. uczelni
Promotor pomocniczy: dr hab. Sylwia Okoń
25 września 2019 r.

- mgr inż. Aleksandra Wieremczuk
„Analiza genetyczna i molekularna nowych genów niewrażliwych na fotoperiod (*Ppd*) w pszenicy”
Promotor: prof. dr hab. Krzysztof Kowalczyk
Promotor pomocniczy: dr Justyna Leśniowska-Nowak
25 września 2019 r.

Krzysztof Tomczuk

NOWO MIANOWANY PROFESOR

Prof. dr hab. Krzysztof Tomczuk studia na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej w Lublinie ukończył w 1988 r., uzyskując dyplom lekarza weterynarii. Po odbyciu rocznej służby wojskowej w 1989 r. rozpoczął pracę w Katedrze Parazytologii i Chorób Inwazyjnych Wydziału Weterynaryjnego AR na stanowisku asystenta stażysty, a w 1990 r. asystenta. W 1998 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk weterynaryjnych w zakresie parazytologii i został mianowany na stanowisko adiunkta. W 2013 r. decyzją Rady Wydziału Medycyny Weterynaryjnej uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego. W 2015 r. został mianowany przez rektora UP w Lublinie na stanowisko profesora nadzwyczajnego. 25 lutego 2019 r. decyzją prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy uzyskał tytuł naukowy profesora. Od tej pory jest zatrudniony na stanowisku profesora w UP w Lublinie.

Autor lub współautor ponad 240 publikacji naukowych, w tym 105 oryginalnych prac naukowych (48 z listy JCR). W 2017 r. odbył staż naukowy w Instytucie Parazytologii Wydziału Medycyny Weterynaryjnej Justus-Liebig-Universität Gießen.

Jest promotorem czterech zakończonych przewodów doktorskich, w tym dwu anglojęzycznych, a także promotorem prac magisterskich i licencjackich. Prowadzi wykłady i ćwiczenia z przedmiotów parazytologia i inwazjologia weterynaryjna oraz parazytologia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej, a także parazytologia na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii, na kierunku dietetyka. Jest wykładowcą na studiach podyplomowych choroby psów i kotów na UP w Lublinie oraz rozród zwierząt i choroby przeżuwaczy w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – PIB w Puławach. Prowadzi wykłady z zakresu chorób inwazyjnych na specjalistycznych szkoleniach dla lekarzy weterynarii. Recenzent dorobku naukowego w dwu postępowaniach na tytuł profesora, dwu rozpraw habilitacyjnych, sześciu prac doktorskich, prac magisterskich, oraz ponad 60 prac naukowych w czasopismach naukowych: „Medycyna Weterynaryjna”, „Bulletin of the Veterinary Institute in Pulawy”, „Journal of Animal Sciences”, „Polish Journal of Veterinary Sciences”, „Parasitology Research”, „Annals of Parasitology”, „Veterinary Parasitology: Regional Studies and Reports”, „Clinical Phytoscience”.

Tematyka jego pracy naukowej dotyczy głównie zagadnień diagnostyki, terapii, profilaktyki oraz szeroko pojmowanej inwazjologii zwierząt gospodarskich, towarzyszących oraz wolno żyjących ze szczególnym uwzględnieniem zoonoz pasożytniczych. W kolejnych etapach pracy naukowej zajmował się inwazjami ważnymi ekonomicznie i epidemiologicznie w danym okresie. Między innymi prowadził badania z zakresu inwazjologii i patogenyzy świerzbu świń, toksokarozy zwierząt mięsożernych i człowieka, anoplocefalozы jednokopytnych, fascjolozy przeżuwaczy, kokcydiozy cieląt, inwazji nicieni żołądkowo-jelitowych koni, bydła i owiec, dirofilariozy psów i wielu innych tematów dotyczących parazytologii weterynaryjnej.

Członek Rady Programowej Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, czł. Senackiej Komisji ds. Nauki i Komercjalizacji Wyników Badań Naukowych UP w Lublinie w latach 2012–2016, od 2016 r. czł. Senackiej Komisji ds. Kadr. Jest prezesem Związku Nauczycielstwa Polskiego UP w Lublinie, przewodniczący Polskiego Towarzystwa Parazytologicznego oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych i Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, czł. założyciel Polskiej sekcji ESCCAP (European Scientific Counsel Companion Animal Parasites). W latach 2010–2012 pełnił obowiązki kierownika Zakładu Parazytologii i Chorób Inwazyjnych Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. Od 2013 r. jest kierownikiem Zakładu Parazytologii. Czterokrotnie wyróżniony nagrodami rektora, odznaczony Srebrnym Medalem za Długoletnią Służbę oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

Fot. Jacek Tomczuk

**WYDZIAŁ
BIOLOGII ŚRODOWISKOWEJ**

Ewolucyjne zmiany

Rozmawiamy z prof. dr. hab. Tomaszem Mieczanem, dziekanem nowo powołanego Wydziału Biologii Środowiskowej.

I Jaka jest geneza Wydziału? Co spowodowało, że utworzono nową jednostkę organizacyjną?

Wydział Biologii Środowiskowej powstał 1 września 2019 r. na mocy uchwały Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 29 marca 2019 r. (Uchwała nr 49/2018-2019). Pomysłodawcą jego utworzenia jest JM Rektor prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk. Chociaż można powiedzieć, że Wydział jest w wieku „niemowlęcym”, to jego geneza sięga lat 90., kiedy to 1 września 1993 r. na Wydziale Zootechnicznym powołano Oddział Ochrony Środowiska, na bazie którego sukcesywnie rozbudowywano kadrę naukową w dziedzinie nauk biologicznych, głównie w dwóch jednostkach, tzn. Katedrze Zoologii oraz Katedrze Hydrobiologii i Ichtiobiologii. Było to związa-

ne z powołaniem na tym Wydziale w 1991 r. kierunku studiów – ochrona środowiska. Wówczas dziekanem Wydziału był obecny rektor prof. Zygmunt Litwińczuk. W ciągu tych lat kolejne władze Wydziału zwiększały „kadrę biologiczną”, początkowo pozyskując ją z zewnątrz, a później przede wszystkim dbając o kształcenie własnych nauczycieli akademickich, umożliwiając im uzyskiwanie stopni i tytułów naukowych w dziedzinie nauk biologicznych w różnych uczelniach w Polsce (UMCS Lublin, UWM Olsztyn, Uniwersytet im. M. Kopernika w Toruniu, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Szczeciński, UPH Siedlce). W 2002 r. utworzono kolejny kierunek studiów związany z naukami biologicznymi – biologię (w 2011 r. utworzono specjalność biologia sądowa). Te fakty były argumentem do zmiany nazwy Wydziału, początkowo na Biologii i Hodowli Zwierząt, a później Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Efekty tych działań pozwoliły w 2018 r. złożyć ówczesnym władzom Wydziału wniosek do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów o prawa doktoryzowania w dyscyplinie biologia. Decyzją Komisji z dnia 28 stycznia 2019 r. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie (biorąc pod uwagę również kadrę przypisaną do dyscypliny biologia z innych wydziałów) uzyskał prawa nadawania stopnia doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne. To pozwoliło JM Rektorowi podjąć inicjatywę utworzenia nowego wydziału – Biologii Środowiskowej. Widzimy więc, że proces jego powstawania miał charakter ewolucyjny, nie rewolucyjny.

I Które jednostki weszły w skład Wydziału?

W strukturze Wydziału Biologii Środowiskowej znalazły się cztery samodzielne jednostki naukowe wraz z funkcjonującymi w ich strukturach zakładami lub pracowniami. Są to: Katedra Biofizyki, w strukturze której znajduje się Zakład Biofizyki Molekularnej, Zakład Fizyki Stosowanej i Pracownia Mechaniki; Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin z trzema zakładami: Zakładem Aerobiologii, Zakładem Biologii Roślin, Zakładem Fizjologii i Biochemii Roślin; Katedra Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów, w której funkcjonuje Zakład Hydrobotaniki oraz Zakład Ekologii Krajobrazu i Ochrony Przyrody oraz Katedra Zoologii i Ekologii Zwierząt z Pracownią Bioindykacji Środowiska.

I Czy uprawnienia do nadawania stopni naukowych posiadane dotychczas przechodzą na Wydział Biologii Środowiskowej?

W strukturę nowego Wydziału weszły jednostki organizacyjne z trzech wydziałów, tzn. Wydziału Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – obecnie Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki (Katedra Hydrobiologii i Ochrony Ekosystemów oraz Katedra Zoologii i Ekologii Zwierząt) oraz po jednej jednostce z Wydziału Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu (Katedra Botaniki i Fizjologii Roślin) i z Wydziału Inżynierii Produkcji (Katedra Biofizyki). Od października wdrożona została Ustawa 2.0, wg której uprawnienia do nadawania stopni naukowych posiada uczelnia, a nie Wydział. Oczywiście można powiedzieć, że jest to trochę taka sieć naczyń połączonych, bowiem wg statutu wydział może być utworzony, jeżeli m.in. „co najmniej jedna z dyscyplin naukowych, która będzie przypisana do wydziału, ma uprawnienia do nadawania stopnia doktora”. W przypadku Wydziału Biologii Środowiskowej to uprawnienia do nadawania stopnia doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne.

I Jaka jest kadra Wydziału? Jaka jest relacja kadry naukowo-dydaktycznej i naukowej do dydaktycznej i obsługi?

Na Wydziale zatrudnionych jest 67 osób, w tym 42 pracowników naukowo-dydaktycznych (7 profesorów z tytułem naukowym, 9 profesorów uczelni ze stopniem doktora habilitowanego, 10 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, 14 adiunktów ze stopniem doktora, 2 asystentów), 8 pracowników dydak-

tycznych, 17 pracowników inżynieryjno-technicznych. Obsługa studentów w dziekanacie realizowana jest przez 2 osoby.

I Jakie dyscypliny naukowe będą uprawiane przez pracowników naukowych?

Tak jak już wspominałem, zmiany w nauce powinny mieć charakter ewolucyjny, nie rewolucyjny. W związku z tym w zdecydowanej większości pracownicy będą kontynuować dotychczas uprawiane przez siebie dyscypliny naukowe. W przypadku Wydziału Biologii Środowiskowej w zdecydowanej większości jest to dyscyplina nauki biologiczne. Część pracowników reprezentuje także inne dyscypliny, m.in. rolnictwo i ogrodnictwo, zootechnikę i rybactwo, weterynarię, a także dziedzinę nauk inżynieryjno-technicznych, np. dyscyplinę inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka. Wszystkie te dyscypliny tworzą silny trzon szeroko pojętych nauk przyrodniczych, dają możliwość prowadzenia interdyscyplinarnych prac badawczych, są istotne zarówno ze względu na działalność naukową, jak i dydaktyczną. Jednym słowem w różnorodności siła.

I Co z kategorią naukową nowej jednostki i jakie widzi Pan perspektywy na najbliższą ocenę w 2021 r.?

Tutaj znowu nowa ustawa wprowadza istotne zmiany. Nie wydział otrzymuje kategorię naukową, a dyscyplina, która w nowych warunkach funkcjonuje na uczelni. W naszym przypadku to dyscyplina nauki biologiczne. Znaczna część pracowników Wydziału reprezentuje właśnie nauki biologiczne i ściśle współpracuje z Radą Dyscypliny Nauki Biologiczne. Jak wszyscy wiemy, konkurencja w nauce jest coraz większa, a sukces wymaga ogromnego zaangażowania. Mocną stroną naszej dyscypliny jest ambitna kadra. Wielu pracowników publikuje wyniki swoich badań w prestiżowych czasopismach naukowych, współpracuje także z czołowymi ośrodkami naukowymi z kraju i zagranicy. W ostatnim czasie zauważalny jest także wyraźny wzrost mobilności naukowej pracowników Wydziału i uczestnictwo w międzynarodowych programach badawczych lub edukacyjnych. Mam nadzieję, że wszystko to zaowocuje wzrostem naukowej doskonałości. Istotne jest osiągnięcie jak najwyższej kategorii przy ocenie ewaluacyjnej, nie powinna być niższa niż B+. Takiego sukcesu życzę wszystkim pracownikom reprezentującym dyscyplinę nauki biologiczne.

| Jak będzie zorganizowany Wydział?

Wydział tworzą 4 podstawowe jednostki organizacyjne – katedry. Obecnie wydział powoływany jest do realizacji procesu dydaktycznego, a więc głównie skupiać się będziemy na zapewnieniu odpowiedniej jakości uczenia, systematycznego udoskonalania tych efektów oraz ścisłej współpracy z pracodawcami w celu tworzenia atrakcyjnej oferty edukacyjnej.

| Jakie kierunki studiów są realizowane? Ilu studentów ma Wydział?

Realizowane są cztery kierunki studiów: biologia, ochrona środowiska, biokosmetologia oraz biobezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe. Na drugim stopniu kierunku biologia realizowana jest specjalność biologia sądowa, przy szerokiej współpracy ze specjalistami z policyjnych laboratoriów. Natomiast dwa kierunki – biokosmetologia oraz biobezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe – to kierunki unikatowe, które można studiować w Polsce tylko na naszym Wydziale. Tutaj należy podkreślić, że ogromnym zainteresowaniem cieszy się pierwszy z tych kierunków, który powołano jeszcze na Wydziale Biologii, Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki. Rekrutację w obecnym roku należy uznać za udaną, bowiem na nowym Wydziale studia rozpoczęło ponad 230 studentów – czyli uruchomiliśmy wszystkie kierunki studiów, łącznie studiując na nich blisko 400 studentów.

| Co ze studiami doktoranckimi i ich dotychczasowymi uczestnikami? Ilu z nich dostaje stypendia? Jakie są perspektywy na realizację doktoratów w tej grupie?

Dotychczasowi uczestnicy studiów doktoranckich kontynuują naukę i będą zdobywać doktoraty w obrębie dyscyplin, w których rozpoczęli studia doktoranckie. Również nie zmieniają się ich opiekunowie.

| Ilu doktorantów pojawi się w szkole doktorskiej w dyscyplinach uprawianych na wydziale? Ilu pracowników będzie promotorami w Szkole Doktorskiej?

Nabór do Szkoły Doktorskiej w tym roku obejmował dziedzinę nauk rolniczych. Ponieważ Wydział związany jest z dziedziną nauk ścisłych i przyrodniczych – dyscypliną nauki biologiczne, w tym roku nie mamy doktorantów w Szkole Doktorskiej. Mamy natomiast kilka osób zarówno na Wydziale, jak i z zewnętrznych jednostek naukowych z kraju, które w najbliższym okresie przystępować będą do obrony prac doktorskich w dyscypli-

nie nauki biologiczne. Zgodnie z nową ustawą i statutem postępowania te realizowane będą nie przez Wydział, ale Radę Dyscypliny Nauki Biologiczne.

| Jaką infrastrukturą dydaktyczną i badawczą dysponuje Wydział?

Jednostki Wydziału nie zmieniły swojej lokalizacji, znajdują się tam, gdzie się znajdowały przed powstaniem Wydziału – na ul. Akademickiej oraz Dobrzańskiego. Obecnie modernizowany jest budynek na Felinie, w którym swoją siedzibę będzie miała Katedra Zoologii i Ekologii Zwierząt. Niewątpliwie wpłynie to zarówno na polepszenie warunków pracy dydaktycznej, jak i przyczyni się do pozyskania nowoczesnego zaplecza badawczego.

| Ile grantów, czy w ogóle tematów badawczych, realizują obecni pracownicy Wydziału?

Na Wydziale realizowanych jest 9 różnych rodzaju projektów badawczych, finansowanych zarówno z Narodowego Centrum Nauki, Narodowego Centrum Badan i Rozwoju, funduszy europejskich, jak i z innych źródeł. Z funduszy NCN realizowany jest projekt pt. „Hydrologiczne uwarunkowania relacji alometrycznych wybranych pleskich systemów zlewniowo-jeziornych”. Bardzo ciekawy projekt pt. „Ochrona czynna szczególnie zagrożonych gatunków roślin reliktowych z rodziny Salicaceae w siedliskach torfowiskowych” realizowany jest ze środków europejskich. Dzięki tym funduszom nad jeziorem Piaseczno powstała Terenowa Stacja Aklimatyzacji Roślin, a studenci kierunku ochrona środowiska brali udział w pracach terenowych mających na celu aklimatyzację i wsiedlenie wierzby lapońskiej (*Salix lapponum*) i wierzby borówkolistnej (*Salix myrtilloides*) w Poleskim Parku Narodowym. Zdobyli więc wiedzę i praktyczne umiejętności z zakresu aktywnej ochrony różnorodności biologicznej. W ramach programu BIOSTRATEG realizowany jest projekt pt. „Zintegrowana strategia dla reaktywacji polskiej hodowli pszenicy heterozyjnej”. Kolejne projekty dotyczą m.in. monitoringu ichtiofauny i ornitofauny w obszarach chronionych. Ta aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na badania powinna rosnąć, nie tylko ze względu na istotną rolę tych projektów w ewaluacji dyscyplin, ale także na systematyczne podnoszenie poziomu prowadzonych badań naukowych.

Rozmawiała Monika Jaskowiak

Nauka – Technika – Innowacje

Pod tym hasłem w dniach 14–20 września 2019 r. odbył się XVI Lubelski Festiwal Nauki, który jest największym na Lubelszczyźnie cyklicznym wydarzeniem o charakterze naukowo-kulturalnym.

Głównym celem festiwalu jest upowszechnianie nauki, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poprzez udział w projektach o charakterze praktycznym: warsztatach, laboratoriach i pokazach. Kierownicy i wykonawcy projektów podczas trwania tygodnia festiwalowego dzielili się wiedzą i odsłaniali tajemnice współczesnej nauki w przystępny sposób. Hasło tegorocznej edycji festiwalu „Nauka Technika Innowacje” nawiązuje do aspektów naukowych festiwalu, techniki – ponieważ głównym organizatorem tegorocznej edycji festiwalu była Politechnika Lubelska i wreszcie innowacji, bo bez nich trudno sobie wyobrazić dzisiejszy rozwój naszego świata.

W organizację tegorocznej edycji tego wydarzenia były zaangażowane lubelskie instytucje, w tym uczelnie, instytuty naukowe, muzea, biblioteki i miasto Lublin. Jak co roku bogatą ofertę 153 projektów przygotowali pracownicy i studenci Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Uroczysta inauguracja odbyła się 14 września w budynku Wydziału Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej. Rozpoczął ją spektakl „Gra z czasem” w reżyserii Anny Żak, w wykonaniu Grupy Tańca Współczesnego, Formacji Tańca Towarzyskiego oraz Zespołu Pieśni i Tańca Politechniki Lubelskiej. Nowością przygotowaną na inaugurację XVI LFN było wspólne przedsięwzięcie głównych współorganizatorów – Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu Przyrodniczego oraz Politechniki Lubelskiej – w postaci 15 krótkometrażowych filmów promujących projekty festiwalowe, publikowanych w mediach społecznościowych. Sceny do filmów z naszej uczelni były kręcone na Wydziale Nauk o Żywności i Biotechnologii, w Centrum Innowacyjno-Wdrożeniowym Nowych Technik i Technologii w Inżynierii Rolniczej oraz na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej. Bohaterami klipów byli kierownicy projektów festiwalowych pt. „Nie taki makaron straszny jak go malują – zdrowsze warianty włoskiego specjału” – mgr inż. Doro-

ta Teterycz oraz „Carving – sztuka rzeźbienia w owocach i warzywach szansą na uatrakcyjnienie ich spożycia” – mgr Piotr Stanikowski (innowacja), „Samochodem po rolkach jak po drodze, czyli badania techniczne pojazdu w pigułce” – dr Andrzej Kuranc (technika), „O czym krew powiedzieć może...” – dr Jacek Wawrzykowski (nauka).

Otwarcia XVI Lubelskiego Festiwalu Nauki dokonał prof. dr hab. inż. Piotr Kacejko. Zgodnie z formułą LFN następnego dnia, w niedzielę, w godzinach 10–16 na placu Teatralnym, przed Centrum Spotkania Kultur, odbył się Lubelski Piknik Naukowy. Celem przedstawionych tam projektów „Kolekcje roślin użytkowych” oraz „Pszenica twarda – z pola na talerz”, przygotowanych przez dr Anetę Kramkę, było pokazanie różnorodności biologicznej roślin zbożowych na przykładzie budowy kłosów pszenżyta i pszenicy twardej.

Autorzy projektu „Fizyka eksperymentu II” (koordynator dr hab. Arkadiusz Matwijczuk, prof. uczelni) zaprezentowali ciekawe eksperymenty z różnych dziedzin fizyki, takich jak optyka, elektryczność, magnetyzm, mechanika, dzięki którym uczestnicy pikniku mogli dowiedzieć się, jak działa żyroskop oraz jak wygląda lewitacja magnetyczna. Autorzy pro-

Lubelski Piknik Naukowy
Fot. Maciej Niedziółka

jektu „Energetyka a naturalne źródła energii” (dr Krzysztof Kornarzyński) przedstawili zastosowanie m.in. baterii fotoelektrycznej, ogniwa termoelektrycznego i silnika ciepłego do produkcji energii elektrycznej i mechanicznej. Doktor Kamil Nieścioruk przybliżył zainteresowanym zasadę działania i wykorzystania map oraz Systemów Informacji Geograficznej w projekcie „Środek Lublina, centrum Lublina. Gdzie są i jak je znaleźć”.

W ramach projektu „Kolorowy świat warzywno-ziolowy” (dr Magdalena Walasek) przedstawiono znane oraz mniej znane warzywa i zioła oraz scharakteryzowano praktyczne możliwości wykorzystania ziół. Realizatorzy projektu „Owocowo, aromatycznie, smacznie, czyli zdrowo” (dr Iwona Szot) zaprezentowali owoce gatunków popularnie uprawianych w Polsce, a także te mniej znane. Uczestnicy mieli możliwość degustacji świeżych owoców oraz ciekawych przetworów.

Podczas warsztatów „Łapacz snów – do it yourself”, którymi kierowała mgr inż. Magdalena Błaziak, ich uczestnicy samodzielnie wykonywali dekoracyjny łapacz snów. Warsztaty miały charakter konkursowy, oceniona została kreatywność oraz dekoracyjność wykonania. Dr Paulina Hortyńska zaproponowała sprawdzenie umiejętności artystycznych poprzez udział w warsztatach malarskich *action painting*, które umożliwiły uczestnikom wyrażenie swoich ukrytych w podświadomości uczuć poprzez malarskie abstrakcje w projekcie pt. „Plamami Pollocka – malarstwo abstrakcyjne”. Na warsztaty w ramach tych projektów listy oczekujących tworzyły się na długo przed ich rozpoczęciem.

W ramach stoiska „Biotechnologia – nauka przyszłości”, przygotowanego przez SKN Biotechnologów „Biom” pod kierunkiem mgr. Huberta Szczerby, zaprezentowano magiczne roślinne kultury *in vitro* hodowane na syntetycznych pożywkach. Odwiedzający mieli możliwość zapoznania się ze sprzętem wykorzystywanym podczas analiz molekularnych kwasów nukleinowych, w tym łańcuchowej reakcji polimerazy (PCR) oraz elektroforetycznego rozdziłu DNA.

Członkowie SKN Zarządzania Jakością i Bezpieczeństwem Żywności pod kierunkiem dr. hab. Dariusza Stasiaka, prof. uczelni oraz dr inż. Justyny Libery rozszyfrowywali tajniki etykiet produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego w ramach projektu „Detektywi żywności – czyli jak czytać etykiety produktów pochodzenia zwierzęcego”, a także przekazali informację na temat kształtowania prawidłowych

nawyków żywieniowych dzieci w ramach projektu pt. „Jak zmylić dziecięce oko? – czyli owoce i warzywa jako alternatywa słodczy w jadłospisie najmłodszych”. W ramach stoiska „Chleb do jedzenia i do zdobienia” (dr inż. Anna Wirkijowska) członkowie SKN Technologów Żywności przygotowali warsztaty dotyczące dekoracji okolicznościowych pieczywa. Uczestnicy mieli możliwość spróbowania sił w samodzielnym wykonywaniu dekoracji z ciasta martwego oraz zdobieniu pieczywa. Odwiedzający mogli skosztować innowacyjnych przekąsek zbożowych ekstrudowanych z dodatkiem owoców, warzyw i ziół w ramach projektu „Nowoczesne przekąski zbożowe” (dr hab. Agnieszka Wójtowicz, prof. uczelni).

Zwiedzający mogli podziwiać pszczelą rodzinę w ulu oraz skosztować pysznego miodu w ramach projektu przygotowanego przez dr. hab. Grzegorza Borsuka, prof. uczelni – „Życie rodziny pszczelej”. Wystawę pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych człowieka i zwierząt można było oglądać w ramach projektu „Inkluzje pasożytów” (dr Klaudiusz Szczepaniak), zaś z radiologią weterynaryjną zwierząt uczestnicy zapoznali się dzięki projektowi „Pokaż kotku, co masz w środku, czyli diagnostyka obrazowa zwierząt towarzyszących i egzotycznych” (dr Piotr Dębiak). O przedstawienie w ciekawy dla odbiorcy sposób budowy anatomicznej kończyn zwierząt – ptaka, konia, psa – postarali się autorzy projektu „Skrzydółko czy... nóżka? Anatomia w pigułce” (dr Radosław Szalak), a zagadnienia związane z profilaktyką higieny jamy ustnej naszych pupili można było zgłębić na stoisku poświęconym „Stomatologii na jeden kęs. Czy mam coś między zębami?” (dr hab. Izabela Polkowska, prof. uczelni).

Pracownicy Biblioteki Głównej UP w Lublinie przygotowali konkursy i warsztaty w ramach projektu „Biblioteka akademicka – zrelaksuj się intelektualnie!” (mgr Adriana Sobczak-Frynas). Na stoisku Biblioteki Głównej można było zagrać w gry pamięciowo-skojarzeniowe oraz rozwiązać naukową krzyżówkę. Pracownicy biblioteki zapoznawali mieszkańców Lubelszczyzny z ideą bookcrossingu, czyli nieodpłatnego przekazywania książek. Członkowie Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor” w ramach projektu „Barwy Polski” (inż. Tomasz Chmurski) uświetnili piknik występem artystycznym na scenie. Dzieci i rodziny z dziećmi aranżowały przestrzeń zieleni obok stoisk w postaci „Kolorowej pajęczyny Teodora” pod okiem mgr Ilony Stańczak.

Piękna pogoda zachęciła tysiące lublinian do odwiedzenia stoisk piknikowych. Atrakcyjne i różnorodne projekty przygotowane przez pracowników i studentów naszej uczelni cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Koordynatorem tegorocznego Lubelskiego Pikniku Naukowego na naszej uczelni był dr Paweł Michalski z Działu Komunikacji. Od poniedziałku 16 września w salach wykładowych i ćwiczeniowych znajdujących się w 16 obiektach na terenie UP w Lublinie rozpoczęła się prezentacja 131 projektów festiwalowych, która trwała przez 5 kolejnych dni, do piątku włącznie. O zainteresowaniu propozycjami zgłoszonymi przez naszą uczelnię świadczą aż 3274 rezerwacje miejsc na projekty festiwalowe, adresowane do odbiorców ze wszystkich grup wiekowych. Łącznie liczba edycji wszystkich projektów wyniosła 262. Największą popularnością cieszyły się następujące:

„Konkurs wiedzy o ułamkach zwykłych” dr Paweł Michalski (jednostki ogólnouczelniane, 188 rezerwacji); „Ale jaja, czyli tajemnice jajecznic...” dr hab. Justyna Batkowska, prof. uczelni (Wydz. Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, 146); „Edukacyjne zwiedzanie świata z Misiem Podróżnikiem” dr Anna Mazurek-Kusiak (Wydz. Agrobioinżynierii, 100); „Z wizytą w bibliotece UP... nie tylko dla żaków” mgr inż. Katarzyna Stafińska (BG UP w Lublinie, 90); „Kanapkowy zawrót głowy” dr inż. Agnieszka Latoch (Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii, 80); „Obserwacje mikroskopowe tkanek zwierzęcych” dr Aleksandra Krawczyk (Wydz. Med. Wet., 61); „Gdzie ukryte są barwy w roślinie” dr inż. Marta Dmitruk (Wydz. Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu, 60); „Liofilizacja jako recepta na żywność zdrową i funkcjonalną” dr inż. Marek Domin (Wydz. Inżynierii Produkcji).

Łączna liczba zgłoszonych projektów przez poszczególne wydziały była następująca: Wydz. Agrobioinżynierii – 15, Wydz. Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki – 24, Wydz. Inżynierii Produkcji – 22, Wydz. Medycyny Weterynaryjnej – 28, Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii – 23, Wydz. Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu – 28, Biblioteka Główna – 10, jednostki ogólnouczelniane – 3.

Koordynatorem uczelnianym XVI LFN była dr hab. Karolina Wójciak, prof. uczelni z Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii, a funkcję koordynatorów wydziałowych pełnili: dr hab. Marzena Brodowska, prof. uczelni (Wydz. Agrobioinżynierii), dr inż. Wioletta Sawicka-Zugaj (Wydz. Nauk o Zwie-

rzętach i Biogospodarki), dr inż. Marek Domin (Wydz. Inżynierii Produkcji), dr hab. Marta Dec (Wydz. Medycyny Weterynaryjnej), dr Monika Karaś (Wydz. Nauk o Żywności i Biotechnologii), dr hab. Izabela Kot (Wydz. Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu), mgr Adriana Sobczak-Frynas (Biblioteka Główna UP), mgr Iwona Pachcińska (jednostki ogólnouczelniane).

Podczas uroczystej gali zakończenia XVI Lubelskiego Festiwalu Nauki, która odbyła się 20 września 2019 r. w Teatrze Muzycznym w Lublinie, dokonano podsumowania tegorocznej edycji LFN i wręczono podziękowania osobom reprezentującym głównych współorganizatorów oraz koordynatorom uczelnianym. Zabierając głos, prorektor dr hab. Adam Waśko, prof. uczelni pogratulował organizatorom oraz podziękował kierownikom i wykonawcom projektów z naszej uczelni. Zgodnie z tradycją podczas uroczystości kończącej festiwal odbyło się przekazanie kryształowej statuetki – „kamienia wiedzy”, symbolizującej Lubelski Festiwal Nauki, na ręce prof. dr hab. Radosława Dobrowolskiego, prorektora UMCS – uczelni, która będzie pełniła funkcję głównego organizatora przyszłorocznej, XVII edycji LFN. Kapituła XVI LFN nagrodziła po jednym projekcie z każdej uczelni, który cieszył się największym zainteresowaniem wśród uczestników. Wyróżnienie trafiło do dr hab. Justyny Batkowskiej, prof. uczelni, z Wydziału Nauk o Zwierzętach i Biogospodarki, za projekt studencki pt. „Ale jaja, czyli tajemnice jajecznic” (wykonawcy: inż. Kamil Drabik, Kostiantyn Vasiukov, Adrian Pluta, Damian Spustek, Ewelina Misiec, Emil Dados, Karolina Dobrosz, Natalia Flak, Dominika Krakowiak, Jakub Ceregrzyn, Karolina Wengerska, Małgorzata Stopyra, Alina Woronowa, Dominika Nowosiadły, Kinga Rokicka, Monika Wiśniewska, Karolina Różycka). Uroczystą Galę uświetnił koncert Akademickiego Chóru Politechniki Lubelskiej (Will Todd „Mass in Blue”) pod kierunkiem Elżbiety Krzemińskiej.

Wszystkim osobom, które przyczyniły się do zorganizowania i przeprowadzenia XVI edycji LFN, składam serdeczne podziękowania za wkład pracy, zaangażowanie, za poświęcenie wolnego czasu. Życzę Państwu, aby wszystkie działania, jakie podejmujecie w celu promowania nauki wśród mieszkańców miasta oraz regionu przynosiły zawsze mnóstwo radości i satysfakcji.

Karolina Wójciak
uczelniany koordynator XVI LFN

Turcja światowym liderem w produkcji orzechów laskowych

Anatolia to obszar geograficzny położony w północnej części Turcji. Są to tereny góryste, pokryte sadami orzechów laskowych i drzewami kasztanowców jadalnych. Pracownicy Katedry Ochrony Roślin UP w Lublinie przekonali się o tym podczas pobytu na Uniwersytecie w Düzce w dniach 23–27 września 2019 r.

Wyjazd studyjny naukowców obejmował między innymi poznanie problemów fitosanitarnych roślin uprawianych na tym obszarze. W wyprawie do sadu leszczynowego towarzyszył pracownikom naszej uczelni kierownik Katedry Ochrony Roślin Uniwersytetu w Düzce, prof. dr hab. Ismet Yildirim. Jest on fitopatologiem, który ściśle współpracuje z producentami, prowadząc lustracje sadów i konsultacje w zakresie ochrony. Współpraca naukowa prowadzona jest w porozumieniu z Dyrekcją Serwisu Rolniczego w obszarze Akçakoca w Turcji, którego dyrektorem jest inż. rolnictwa Cenik Dogan, odpowiedzialny za uprawę i zdrowotność roślin w tym regionie. Dzięki jego uprzejmości możliwa była wyprawa do sadu leszczynowego położonego w wiosce Akçakoca. Podczas wizytowania sadów była okazja do przeprowadzenia wywiadu z profesorem Ismetem Yildirimem na temat uprawy orzechów laskowych w Turcji.

I Jak duża jest produkcja orzechów laskowych w Turcji?

Ismet Yildirim: Turcja jest ojczyzną orzechów laskowych i największym ich producen-

tem. Nasz kraj jest również największym eksporterem orzechów laskowych na świecie, co stanowi 75% produkcji światowej orzechów laskowych i około 70% światowego eksportu. Na północy kraju znajduje się około 500 tys. producentów i 4 mln osób bezpośrednio lub pośrednio zatrudnionych przy uprawie orzecha laskowego. Uprawa orzecha laskowego w Turcji obejmuje obszar 650–700 tys. hektarów. Ponadto orzech laskowy jest źródłem utrzymania 400 tys. rodzin mieszkających we wschodnim regionie Morza Czarnego. Turcja produkuje około 650 000 ton orzechów rocznie.

I W jakim regionie Turcji koncentruje się uprawa orzechów laskowych?

Region Morza Czarnego jest wyjątkowo odpowiedni dla uprawy orzechów ze względu na dobry klimat i gleby. Chociaż orzechy uprawiane są w ponad 48 prowincjach Turcji, ich produkcja jest przede wszystkim skoncentrowana wzdłuż wybrzeża Morza Czarnego, na obszarze Anatolii. Sady orzechów laskowych zazwyczaj znajdują się w odległości 30 km od morza. W zachodniej części rejonu Morza Czarnego tereny uprawy zaczynają się od Zonguldak (na wschód od Stambułu) i rozciągają się na wschód, wzdłuż całego wybrzeża morskiego i gór, aż do granicy z Gruzją. Stary region obszaru Anatolii znajduje się we wschodniej części rejonu Morza Czarnego (prowincje Ordu, Giresun, Trabzon, Rize, Artvin), a nowy region obejmuje jego środkową i zachodnią część (głównie prowincje Samsun, Sinop, Düzce, Sakarya, Zonguldak, Kocaeli, Tunceli, Çankırı i Fatsa).

Orzech laskowy jest uprawiany w Turcji od wielu lat i jest powiązany z wartościami

Uniwersytet w Düzce,
Katedra Ochrony Roślin

społecznymi, gospodarczymi i kulturowymi mieszkańców regionu. Orzechy laskowe od dawna były tematem pieśni ludowych i literatury tureckiej. Dochód z orzechów laskowych to pieniądze ślubne i spłata długu. Zbiory orzechów laskowych to także okazja do świętowania i rozrywki. Zgodnie z pracami przy orzechach laskowych planuje się również inne działania. Jest to często jedyny produkt rolny dla wielu farmerów.

I Jakie są największe problemy w uprawie orzechów laskowych?

Orzechy laskowe wymagają stosunkowo niewielkiego wysiłku w trakcie uprawy, a nakłady są niskie. Niemniej jednak przy tak dużym zagęszczeniu upraw w wieloletniej monokulturze spotykamy się z licznymi problemami fitosanitarnymi. Większość sadów tworzą rośliny, których system korzeniowy ma ponad 80 lat. Farmerzy wycinają stare pędy i prowadzą uprawę na młodych kilkuletnich odrostach. System korzeniowy porażony jest przez grzyby rodzaju *Armillaria* spp., co obecnie stanowi problem nie do opanowania. Patogen tworzy rozległe ryzomorfy, które zakażają rośliny zdrowe rosnące w sąsiedztwie krzewów chorych. Kolejnym problemem jest niemalże powszechna obecność mączniaka prawdziwego na młodych liściach (*Phyllactinia corylea*). Patogen zimuje w postaci czarnych otoczn z workami i zarodnikami workowymi grzyba na opadłych liściach. Producenci orzechów nie usuwają opadłych liści, więc kumulacja patogenu jest tak duża, że dochodzi do silnego rozprzestrzeniania się patogenu wiosną i licznych infekcji młodych liści. W ostatnim czasie poważnym zagrożeniem dla sadów leszczynowych jest bardzo intensywny żer motyla *Hyphantria cunea*. Larwy minują liście, pozbawiając krzewy możliwości zgromadzenia materiałów zapasowych na okres zimy. Prowadzi to do osłabienia roślin („wygłodzenia”) i powolnego ich zamierania. Utrudnieniem w produkcji orzechów laskowych jest również ich zbiór. Położone na stokach sady są trudnym miejscem do pracy. Zbiór mechaniczny jest trudny i kosztowny dla wielu rolników. Orzechy laskowe są więc głównie zbierane ręcznie i suszone na słońcu. Zbiór odbywa się podczas kilku tygodni w sierpniu i wrześniu.

I Jak widzi Pan przyszłość sadów orzechów laskowych w Turcji?

W sadach leszczynowych nadal stosowane są tradycyjne praktyki uprawowe. Pomimo wielu specjalistycznych szkoleń organizo-

Sad leszczynowy w wiosce Akçakoca

Liście leszczyny po żerowaniu szkodnika *Hyphantria cunea*

wanych dla farmerów w niewielkim stopniu wykorzystują oni nowoczesne praktyki rolnicze, chociaż w ostatnich latach wzrosła świadomość farmerów w zakresie stosowania nowoczesnych technik uprawy. To jednak wiąże się z nowymi inwestycjami i poważnymi kosztami, a na takie większości farmerów nie stać. Kształcenie producentów jest również długotrwałym procesem edukacyjnym, wymaga czasu i zmiany sposobu myślenia w tym zakresie. Potrzeba wiele wysiłku ze strony osób szkolących, aby zmienić podejście farmerów i przekonać ich do nowoczesnych metod uprawy. Potrzebne jest również większe wsparcie finansowe ze strony państwa, aby zwiększyć nakłady w tym sektorze i spowodować wzrost inwestycji w tureckich gospodarstwach rolnych.

Rozmawiała Agnieszka Jamiołkowska

Mączniak prawdziwy na liściach leszczyny

Iłowiec – wioska w Skierbieszowskim Parku Krajobrazowym

Iłowiec jest miejscowością, w której prowadzone są od kilku lat badania nad wykorzystaniem rodzimych ras bydła w czynnej ochronie obszarów Natura 2000. Leży w południowo-wschodniej części gminy Skierbieszów, w powiecie zamojskim, na terenie Działów Grabowieckich. Pierwsze wzmianki o wiosce malowniczo położonej w dolinie rzeczki Marianki pochodzą z 1429 r., kiedy była własnością Dymitra z Iłowca herbu Nałęcz.

Jesienne krajobrazy okolic Iłowca

Jednak osadnictwo na obszarze dzisiejszego Iłowca jest o wiele starsze. Badania archeologiczne wskazują, że człowiek zamieszkiwał te tereny już we wczesnej epoce brązu, tj. ok. 2200 lat przed Chrystusem. Odnaleziono ślady aż 14 punktów osadniczych. Potomkowie Dymitra, którzy z czasem zaczęli nazywać siebie Iłowieckimi, władali Iłowcem aż do drugiej połowy XVII w. Później wioska była własnością Czarnońskich, Willhorskich, Jaślikowskich, Łaniewskich, Szorców, Świdzińskich, Grynów. Na przełomie XVIII i XIX w. wieś została podzielona na Iłowiec A (część nazywana obecnie Popławami) i Iłowiec B (obecna wioska). Iłowiec A na początku XX w. został rozparcelowany między chłopów. Dziś w tym miejscu znajduje się kilka zabudowań, resztki starego spichlerza i cmentarz z I wojny światowej. Obie wojny światowe odcisnęły okrutne piętno na Iłowcu. Na wspomnianym cmentarzu spoczywa 2001 żołnierzy armii au-

striackiej (głównie z VI korpusu) poległych w czasie ciężkich bojów, w tym i na bagnety, w lipcu 1915 r. W czasie II wojny SS rozstrzelało w Iłowcu 8 Żydów, a w listopadzie 1942 r. wieś została wysiedlona jako jedna z pierwszych miejscowości w ramach akcji wysiedleńczej na Zamojszczyźnie.

Wioska nie posiada wielu interesujących budowli czy obiektów zabytkowych. Nigdy nie była wsią parafialną, stąd nie wybudowano na jej terenie kościoła czy cerkwi. Nie zachowały się zabudowania folwarczne dworku Grynów w Iłowcu-Popławach – spłonęły w czasie I wojny światowej. Nie zachował się młyn wodny, a w ubiegłym roku rozebrano także drewniany budynek zbiorczej szkoły gminnej. Do ciekawych obiektów należą stare krzyże, m.in. murowany krzyż w środku wsi i drewniany przy wyjeździe do Skierbieszowa, a także nieliczne stare, drewniane domy. Do rejestru zabytków wpisany został cmentarz z I wojny w Iłowcu-Popławach.

Natomiast wioska może się pochwalić cennymi walorami przyrodniczymi. Jednym z najcenniejszych obszarów jest dolina Wolicy wraz z podmokłymi łąkami, która w okolicach Iłowca została objęta ochroną w ramach ostoi siedliskowej Natura 2000 Dolina Wolicy. Drugą ostoją tej sieci jest obszar Natura 2000 Horodysko, obejmujący część wschodniego zbocza doliny Marianki zwanego przez miejscowych Kanapą. Na powierzchni około 1 ara rośnie tam wyjątkowo obficie wisienka stepowa *Prunus fruticosa*. Stanowisko to w 2005 r.

Filia dawnej zbiorczej szkoły gminnej – budynek nie istnieje

zostało objęte ochroną jako użytek ekologiczny, a następnie włączone do sieci Natura 2000. Ze zbocza roztacza się iście podgórski widok na wioskę i dolinę Marianki. Niedaleko znajduje się obszar źródliskowy – miejscowa krynica. W ogóle walory krajobrazowe okolic Iłowca należą do wyjątkowych. O każdej porze roku widoki ze wzniesień w okolicach wsi są bardzo malownicze. Ich poznaniu sprzyja skierbieszowska trasa rowerowa biegnąca wschodnim skrajem wsi. Pomocne są także tablice informacyjne stojące przy Horodysku i skarpie lessowej.

To właśnie walory krajobrazowe i przyrodnicze sprawiły też, że Iłowiec wraz z całą gminą Skierbieszów wszedł w 1995 r. w granice nowo utworzonego Skierbieszowskiego Parku Krajobrazowego, który do dziś jest najmłodszym, ale i największym z 17 parków krajobrazowych w województwie lubelskim. Park podlega bezpośrednio pod Biuro Zespołu Lubelskich Parków Krajobrazowych w Lublinie i prowadzone są na jego terenie działania edukacyjne, turystyczne i ochroniarskie. Przykładem tych ostatnich jest ochrona czynna stanowisk brzegówki *Riparia riparia* w Iłowcu, na skarpach lessowych przy drodze ze Skierbieszowa i w tzw. piaskowni przy drodze do Szorcówki. Dzięki zabiegom mającym na celu zahamowanie rozwoju roślinności zielnej ta chroniona jaskółka ma możliwość gniazdowania w sprzyjających miejscach. Ogółem na obu stanowiskach znajduje się ok. 200 norek tego gatunku.

Dziś Iłowiec jest wsią liczącą bez mała 200 mieszkańców. Działa tu prężnie Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Można” założone w 2015 r. przez sołtyskę wsi Jolantę Jasinę. Koło bierze udział w licznych konkursach i imprezach na terenie gminy i poza jej granicami, zdobywając nagrody i wyróżnienia. Współpracuje m.in. z Lokalną Grupą Działania „Ziemia Zamojska”, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Skierbieszowie oraz szkołami. W ramach Koła działa także kabaret A Co, którego występy cieszą się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców.

*Tekst i fot. Krzysztof Wojciechowski
Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych*

Zbocze zwane Kanapą

Iłowiecka krynica

Jaskółki brzegówki

W Iłowcu urodził się obecny rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie – profesor Zygmunt Litwińczuk i mieszkał tam do 1960 r., uczęszczając do przedstawionej na fotografii szkoły do klas 1–3. W 2016 r. roku zainicjował podjęcie badań w ramach projektu BIOSTRAREG nad wykorzystaniem rodzimej rasy bydła biało-żółtego we wspieraniu utrzymania siedlisk trawiastych na obszarze Natura 2000 Dolina Wolicy i produkcji na tych łąkach wotowiny o wysokich walorach odżywczych i prozdrowotnych. Praktycznej realizacji tego projektu podjęli się państwo Janusz i Grażyna Sobczukowie, a 3-letnie wyniki z tych badań zostały zaprezentowane na ogólnopolskiej konferencji naukowej 6 czerwca 2019 r., o której pisaliśmy w Aktualnościach UP 4(94)2019.

red.

Gryka

Jedna z najstarszych roślin uprawnych. Zalicza się ją do grupy roślin zbożowych ze względu na skład chemiczny owoców, sposób uprawy i użytkowania. Jest rośliną jednoroczną jarą. Powierzchnia jej uprawy w Polsce jest niewielka (nieco powyżej 82 tys. ha). Gryka dobrze wykorzystuje zasobność gleby i dobrze toleruje jej kwaśny odczyn. Ma dość małe wymagania glebowe, ale za to duże wymagania klimatyczne. Dotyczy to zarówno temperatury, jak i opadów.

Przy wczesnym wysiewie gryki istnieje ryzyko wystąpienia przymrozków. Późny siew z kolei skraca okres wegetacji, rośliny mają mniej czasu na pobranie odpowiedniej ilości składników pokarmowych, nie są wtedy dostatecznie rozgałęzione, wytwarzają mniej kwiatów, a co za tym idzie dają niższy plon. Za optymalny termin wysiewu gryki przyjęto w naszym kraju drugą i третią dekadę maja, zależnie od regionu.

Niedobór opadów bardzo niekorzystnie wpływa na rośliny gryki na każdym etapie wzrostu. Dodatkowo wysoka temperatura razem z niską wilgotnością powietrza ujemnie wpływa na jej zapylenie, a jest to roślina owadopylna.

Kwiaty gryki mają dwupostaciową budowę. Na jednych roślinach występują kwiaty o długich słupkach i krótkich pręcikach, na innych – kwiaty o krótkich słupkach i długich pręcikach. Wysoki procent zapłodnionych kwiatów uzyskuje się wtedy, gdy pyłek z kwiatów o długich pręcikach przeniesiony zostanie na długie słupki, a z krótkich pręcików – na krótkie słupki. Dlatego tak ważna jest rola owadów zapylających w przypadku tej właśnie rośliny.

Gryka jest cenną rośliną miododajną. Miód gryczany wyróżnia się znakomitą jakością oraz intensywną brązową, ciemnoherbacią barwą. Jego smak jest ostry, lekko piekący, a zapach bardzo przyjemny. Miód ten wolno krystalizuje, nawet do trzech miesięcy. Nie sposób pomylić go z żadnym innym.

Kasza gryczana ma wyjątkowe właściwości odżywcze i walory smakowe. Uzyskiwana

jest z orzeszków gryki, które trafiają do kaszarni, a tam poddawane są obłuskiwaniu, obtaczaniu i polerowaniu. Otrzymujemy kaszę w zależności od potrzeby: całą, łamaną albo krakowską; prażoną lub nieprażoną. Zawarte w orzeszkach gryki aminokwasy egzogenne: lizyna, metionina, cysteina, leucyna i fenyloalanina – takie, których organizm nie może syntezować samodzielnie – sprawiają, że białko pozyskiwane z niej jest tak wysokiej jakości. Białko zawarte w nasionach gryki ma większą wartość niż białko mięsa wieprzowego. Wysoką wartość energetyczną kaszy gryczanej warunkuje znaczna zawartość węglowodanów. Nasiona gryki są bogate w składniki mineralne, głównie w potas, magnez, żelazo, miedź i fosfor. Spożywane w odpowiednich ilościach, przyczyniają się do poprawy sprawności organizmu i zwiększenia odporności na stres. Zawarte w nich nienasycone kwasy tłuszczowe mają działanie antymiażdżycowe.

Na uwagę zasługuje fakt, że gryka w częściach wegetatywnych zawiera cenny glikozyd flawonoidowy – rutynę. Ten związek chemiczny wydłuża działanie witaminy C, ponadto uszczelnia naczynia krwionośne, ma właściwości antyoksydacyjne i przeciwzapalne. Rutyna wchodzi w skład suplementów diety i preparatów multiwitaminowych z witaminą C.

Ze względu na wzrost zapotrzebowania na naturalną żywność funkcjonalną, niewymagającą wzbogacania w składniki pokarmowe, warto zainteresować się tą właśnie rośliną.

Tekst i fot. Marzena Łucyn-Zgierska

Apetyt i apatia

Doktoranci z Wydziału Nauk o Żywności i Biotechnologii Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, mgr inż. Jagoda Szafrąńska oraz mgr inż. Jan Małecki, wykonujący prace doktorskie pod opieką dr. hab. inż. Bartosza Sołowieja, prof. uczelni, 4 października 2019 r. reprezentowali nasz Uniwersytet oraz firmę Eurohansa na Showroom EIT Food #Annual-FoodAgenda w ramach otwartego dla wszystkich Festiwalu Przemiany. Organizatorem wydarzenia był Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności Polskiej Akademii Nauk w Olsztynie.

Tegoroczny Festiwal Przemiany odbywał się pod hasłem „Apetyt i apatia” w Centrum Nauki Kopernik w Warszawie i trwał od 3 do 6 października 2019 r. Organizatorzy próbowali odpowiedzieć na pytania związane z globalizacją i produkcją żywności. Na stronie wydarzenia można przeczytać: „Jaka czeka nas przyszłość? Produkując coraz więcej żywności, przyczyniliśmy się do zniszczenia naturalnego środowiska. Ostatni moment, by spróbować ocalić planetę, jest właśnie teraz. Nauka i technika dostarczają nam narzędzi. Od nas zależy, czy i jak je wykorzystamy.”

Podczas festiwalu zaprezentowano procesy, prototypy oraz produkty powstałe przy wykorzystaniu rezultatów najnowszych technologii oraz badań, które odmieniły lub mogą znacząco wpłynąć w przyszłości na przemysł rolno-spożywczy. Zostały przedstawione najnowsze osiągnięcia technologiczne i badawcze związane z produkcją zdrowej i bezpiecznej żywności, której powstawanie ogranicza do minimum wpływ na środowisko i straty przydatnych surowców.

Nasi doktoranci prezentowali ogólne założenia prowadzonych przez siebie doświadczeń w ramach studiów doktoranckich na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie oraz częstowali uczestników festiwalu innowacyjnymi wyrobami firmy Eurohansa, będącej partnerem w badaniach w ramach doktoratu wdrożeniowego mgr. inż. Jana Małeckiego. Formuły prezentowanych produktów spożywczych oparte były na najnowszych trendach rynkowych, np. wyroby czekoladowe bez dodatku cukru lub o zwiększonej zawartości białka. Dodatkowo, specjalnie na potrzeby opisywanego wydarzenia, nasi doktoranci stworzyli formułę wysokobiałkowych batonów opar-

waną wspólnie przez UP w Lublinie i Eurohansę, przybliżając zainteresowanym innowacyjność ww. produktu. Batonów przeznaczonych dla sportowców i osób aktywnych fizycznie miały dodatek inuliny, która zgodnie z obowiązującym prawodawstwem Unii Europejskiej może być deklarowana jako wykazująca walory prozdrowotne na układ pokarmowy człowieka.

Dodatkowo na stoisku zaprezentowane zostały najnowsze produkty – draże czekoladowe wykorzystujące czekoladę ruby – czekoladę rubinową (nowy, czwarty rodzaj czekolady), batony orzechowo-owocowe niezawierające syropów glukozowo-fruktozowych czy produkty wykorzystujące nietypowe połączenia smakowe – orzechy laskowe w czekoladzie z ziarnami kawy. Nasi reprezentanci, spotykając się z dużą liczbą odwiedzającej młodzieży, przedstawili również aktualną ofertę edukacyjną Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, zachęcając młodych ludzi do zapoznania się z prezentowanymi materiałami promocyjnymi.

Na pozostałych stanowiskach festiwalowych odwiedzający mogli spróbować żywności wyprodukowanej z drukarki 3D, roślinnych zamienników mięsa kurczaka – o zbliżonym smaku, wyglądzie i wartościach odżywczych – wyprodukowanych przez startup Qurczak czy organiczny napój z dodatkiem kannabidolu z konopi siewnych. Dodatkowo na stoiskach festiwalowych prezentowano nowe wynalazki z dziedziny żywności i żywienia, np. mobilne testy do oceny zawartości polifenoli w owocach, inteligentny system oświetlania roślin, umożliwiający produkcję warzyw i owoców, kwiatów oraz ziół przez cały rok czy innowacyjne metody konserwowania produktów spożywczych oraz żywności przydatnej do spożycia nawet przez 30 lat!

Jagoda Szafrąńska, Jan Małecki

Fot. Anna Szewczuk

Zatrucia pokarmowe stałym zagrożeniem

Wauli Innowacyjnego Centrum Patologii i Terapii Zwierząt Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UP Lublinie 31 maja 2019 r. odbyła się doroczna konferencja naukowa Sekcji Higieny Żywności i Weterynaryjnej Ochrony Zdrowia Publicznego Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych pt. „Zatrucia pokarmowe stałym zagrożeniem zdrowia publicznego”. Głównym organizatorem tego przedsięwzięcia była Katedra Higieny Żywności Zwierzęcego Pochodzenia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej UP w Lublinie.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. dr hab. Zbigniew Grądzki – prorektor ds. nauki, wdrożeń i współpracy międzynarodowej UP w Lublinie, kierując do uczestników konferencji słowa o roli bezpiecznej żywności w życiu człowieka. Gośćmi honorowymi konferencji byli: lek. wet. Agnieszka Szewczyk-Kuta – małopolski wojewódzki lekarz weterynarii, lek. wet. Tomasz Brzana – powiatowy lekarz weterynarii w Lublinie, lek. wet. Lech Melaniuk – powiatowy lekarz weterynarii w Łukowie, lek. wet. Tomasz Górski – prezes prezydium Rady Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej, kierownicy katedr i zakładów zajmujących się higieną żywności zwierzęcego pochodzenia i pasz z ośrodków weterynaryjnych w Warszawie, Olsztynie, Puławach, Toruniu i Krakowie, mgr inż. Ewa Bartnik – prezes Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Bychawie i Jan Zdanowski – właściciel ZM „Wierzejki” w Płudach. W części merytorycznej konferencji, którą prowadził przewodniczący Sekcji PTNW,

a jednocześnie kierownik Katedry Higieny Żywności Zwierzęcego Pochodzenia prof. dr hab. Krzysztof Szkucik, wygłoszono następujące referaty: prof. dr hab. Artur Rzeżutka (PIWet – PIB w Puławach), „Wirusy – ciągle niedoceniane zagrożenie związane z żywnością”; dr hab. Kinga Wieczorek, prof. nadzw. (PIWet – PIB w Puławach), „*Campylobacter* jako dominujący czynnik etiologiczny zatruc pokarmowych u ludzi”; dr hab. Jarosław Bystroń, prof. nadzw. (UP we Wrocławiu), „Bakterie z rodzaju *Acrobacter* nowym zagrożeniem bezpieczeństwa żywności”; prof. dr hab. Jacek Osek (PIWet – PIB w Puławach), „Zakażenia pokarmowe wywoływane przez bakterie z rodziny *Enterobacteriaceae*”; dr Joanna Wojtacka (UWM w Olsztynie), „*Clostridium* spp. jako znane i nowe zagrożenie zdrowia publicznego”; prof. dr hab. Jacek Bania (UP we Wrocławiu), „*Listeria monocytogenes* – patogen wewnątrzkomórkowy”; prof. dr hab. Jacek Szczawiński (SGGW w Warszawie), „Zatrucia gronkowcowe – przyczyny i zapobieganie”; dr n. med. Małgorzata Sadkowska-Todys (NIZP – PZH w Warszawie), „Postępowanie epidemiologiczne w ogniskach zatruc pokarmowych”.

Obszerne streszczenia wygłoszonych referatów zostały opublikowane w materiałach konferencyjnych pt. „Zatrucia pokarmowe stałym zagrożeniem zdrowia publicznego” (ISBN 978-83-951875-7-5). Wydanie materiałów było możliwe dzięki wsparciu finansowemu Przedsiębiorstwa Vet-Agro Sp. z o.o. w Lublinie, Biowet Puławy Sp. z o.o. i BioMaxima SA w Lublinie. W konferencji wzięło udział 194 uczestników, w tym 60 pracowników Inspekcji Weterynaryjnej, 43 pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, przedstawiciele ośmiu krajowych ośrodków naukowych oraz studenci. Decyzją Komisji ds. Studiów Wyższych Lekarzy Weterynarii, Kształcenia Ustawicznego i Specjalizacji KRL-W uczestnicy konferencji otrzymali 30 punktów edukacyjnych w ramach szkolenia ustawicznego lekarzy weterynarii. W trakcie konferencji jej uczestnicy mieli możliwość degustacji produktów mlecznych produkowanych przez OSM w Bychawie.

Wysoki poziom merytoryczny referatów oraz aktualność i ważkość poruszonych w nich zagadnień spotkały się z dużym zain-

interesowaniem i żywą dyskusją uczestników. Doroczne konferencje organizowane w Lublinie w ramach Sekcji Higieny Żywności i Weterynaryjnej Ochrony Zdrowia Publicznego PTNW już na stałe wpisały się w kalendarz krajowych konferencji naukowych. Rosnąca z roku na rok liczba uczestników tych konferencji świadczy zarówno o umiejętności rozpoznania przez organizatorów najbardziej aktualnych problemów związanych z higieną żywności, jak również o właściwym doborze

prelegentów, którzy są autorytetami w zakresie referowanych tematów. Należy mieć nadzieję, że kolejne konferencje naukowe SHŻiWOZP PTNW nadal będą forum wymiany informacji o najważniejszych związanych z żywnością zwierzęcego pochodzenia aspektach bezpieczeństwa zdrowia publicznego i cieszyć się będą jeszcze większym zainteresowaniem.

Waldemar Paszkiewicz

Fot. Maciej Niedziółka

Prorektor Zbigniew Grądzki

VIII Konferencja Naukowa Polskiego Towarzystwa Agronomicznego

W dniach 11–13 września 2019 r. w Domu Pracy Twórczej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą odbyła się VIII Konferencja Naukowa PTA na temat „Produkcyjne i ekologiczne aspekty zarządzania rolniczą przestrzenią produkcyjną”. Organizatorem konferencji był Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Agronomicznego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, którego przewodniczącym jest prof. dr hab. Andrzej Woźniak. W konferencji uczestniczyło 60 członków PTA ze wszystkich ośrodków uniwersyteckich i jednostek naukowych w Polsce. W trakcie konferencji wygłoszono 12 referatów oraz zaprezentowano 35 posterów.

Tematyka referatów dotyczyła plonowania i opłacalności uprawy roślin w zróżnicowanych warunkach przyrodniczych, wpływu systemów uprawy roli na plonowanie i właściwości gleby, bioróżnorodności w rolnictwie ekologicznym i integrowanym, deregulacji rynku cukru w Polsce i Unii Europejskiej, parametrów energetycznych drzewa Oxytree, oceny produkcyjności soi i fasoli w zróżnicowanych warunkach agrotechnicznych oraz wpływu preparatów biodynamicznych na plon i jakość surowców roślinnych. W sesji posterowej dominowała tematyka związana z dostępną aplikacją nawozów oraz krzemu, stosowaniem biostymulatorów i ich wpływem na jakość i skład chemiczny plonu, wykorzystaniem biopestycydów w rolnictwie zrównoważonym, gospodarką płodozmianową, oceną zbiorowisk chwastów oraz elementami

agrotechniki roślin uprawnych. Uczestnicy Konferencji mieli również okazję zapoznania się z walorami przyrodniczymi, kulturowymi i krajobrazowymi okolic Kazimierza Dolnego i Małopolskiego Przełomu Wisły.

Konferencja Polskiego Towarzystwa Agronomicznego zbiegła się z jubileuszem 35 lat działalności Towarzystwa. Z tej okazji pod redakcją Romana Reszela, Franciszka Borówcza, Stanisława Grzesia, Jerzego Księżaka i Ewy Szpunar-Krok opracowano „Zeszyt jubileuszowy 35 lat działalności Polskiego Towarzystwa Agronomicznego”. Przedstawiono w nim genezę i historię Polskiego Towarzystwa Agronomicznego oraz jego poszczególnych oddziałów.

Andrzej Woźniak, Dorota Gawęda,
Małgorzata Haliniarz

Sesja plenarna konferencji. Od lewej:
Sylwia Chojnacka, Iwona Jaskulska,
Ewa Szpunar-Krok
Fot. Andrzej Woźniak

Inżynieria środowiskowa – nowoczesne technologie i perspektywy rozwoju

W dniach 17–20 września 2019 r. na naszej uczelni odbyła się IX Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Techniczna „Environmental Engineering, Photogrammetry, Geoinformatics – Modern Technologies and Development Perspectives”.

Konferencja była współorganizowana przez Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Polytechnic Institute of Beja z Portugalii, Lviv Polytechnic National University z Ukrainy, Technical University of Moldova z Mołdawii, Hochschule für Technik Stuttgart University of Applied Sciences z Niemiec.

Na dwóch pierwszych sesjach plenarnych przedstawiciele ośrodków naukowych z Hiszpanii, Szwajcarii, Polski, Mołdawii i Niemiec zaprezentowali siedem referatów związanych z głównymi tematami konferencji z zakresu inżynierii środowiska oraz fotogrametrii i geoinformatyki. W przerwie pomiędzy sesjami plenarnymi odbyła się sesja posterowa. Podczas kolejnych dwóch dni obrad omawiano zagadnienia dotyczące nowych technologii z zakresu inżynierii środowiska, fotogrametrii i geoinformatyki stosowanych na świecie, perspektyw ich rozwoju i możliwości zastosowania w praktyce.

Uczestnicy konferencji

Podczas konferencji wygłoszono 62 referaty oraz zaprezentowano 112 posterów. W konferencji uczestniczyło około 140 osób, w tym ok. 60 z zagranicznych ośrodków akademickich z 11 krajów (Ukrainy, Portugalii, Mołdawii, Niemiec, Litwy, Hiszpanii, Szwajcarii, Holandii, Czech, Chin, Danii). Pozostali uczestnicy reprezentowali ośrodki naukowe z Polski, w tym z: Lublina, Krakowa, Gdańska, Poznania, Wrocławia, Warszawy, Opola, Kielc, Olsztyna, Gliwic, Falent, Chełma i Częstochowy. W konferencji uczestniczyli również przedstawiciele jednostek samorządowych z województwa lubelskiego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oraz Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej Oddział w Lublinie.

Liczna frekwencja przedstawicieli instytucji krajowych i zagranicznych umożliwiła wymianę wiedzy, doświadczeń i wyników badań pomiędzy naukowcami, przedstawicielami jednostek samorządowych oraz przedsiębiorcami, a także zaprezentowanie rozwiązań wykreowanych przez naukę, które mogłyby zostać zaadaptowane w gospodarce. Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy uczestnikami konferencji może być szczegól-

nie istotna dla nauki, dydaktyki i gospodarki. Ważną tematykę stanowiły również zagadnienia dotyczące inicjatyw legislacyjnych zmierzających do ochrony i poprawy stanu środowiska, podejmowanych w różnych krajach. Wyniki badań prezentowane podczas konferencji mogą być implementowane w gospodarce, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju, przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego oraz efektywnego gospodarowania zasobami przyrody.

W ramach konferencji odbyły się sesje terenowe, podczas których jej uczestnicy zapoznali się z architekturą i zabytkami Lublina oraz Kazimierza Dolnego, a także podziwiali walory przyrodnicze Kazimierskiego Parku Krajobrazowego, zwiedzając Korzeniowy Dół, uważany za jeden z najpiękniejszych kazimierskich wąwozów. Podczas ostatniej sesji terenowej w Bochothnicy odbyło się oficjalne zamknięcie konferencji i pożegnanie uczestników.

Referaty i postery zaprezentowane podczas konferencji będą publikowane w formie prac naukowych w czasopismach, takich jak: „Water, Archives of Environmental Protection”, „Journal of Ecological Engineering”, „Acta Scientiarum Polonorum – Formatio Circumiectus”, „Journal of Water and Land Development”, „Geomatics, Landmanagement and Landscape”, „Geodynamics”, „Geodesy, Cartography and Aerial Photography”, jak również jako materiały konferencyjne E3S Web of Conferences – Open Access Proceedings in Environment, Energy and Earth Sciences, indeksowane w bazach Web of Science i Scopus.

Konferencja oraz druk publikacji jest finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej ze środków programu Akademickie Partnerstwa Międzynarodowe w ramach projektu „Organizacja IX Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej

pt. Environmental Engineering, Photogrammetry, Geoinformatics – Modern Technologies and Development Perspectives”.

Publikacja artykułów i komunikatów konferencyjnych pozwoli na utrwalenie przekazu informacji pomiędzy uczestnikami konferencji a otoczeniem społeczno-gospodarczym i nawiązywanie kontaktów nie tylko podczas konferencji, ale także po jej zakończeniu. Z kolei zacieśnienie współpracy między przedstawicielami jednostek naukowych z różnych krajów oraz instytucjami działającymi w ich otoczeniu podniesie skuteczność działań samorządów i przedsiębiorstw w zakresie inżynierii środowiska, fotogrametrii i geoinformatyki, co wpłynie na podejmowanie kolejnych inicjatyw badawczych i wdrożeniowych.

Internetową transmisję otwarcia konferencji i dwóch sesji plenarnych przeprowadziła firma Studiotech – Audiovisual Engineering z Warszawy. Informacje z konferencji były również przekazywane przez TVP Lublin w „Panoramie lubelskiej” 18 września oraz w „Poranku między Wisłą a Bugiem” 24 września.

Wsparcia w organizacji konferencji udzielili: Nałęczów Zdrój SA – Drzewce koło Nałęczowa, Zakład Wytwarzania Betonów Wojciech Trykacz z Łucki koło Lubartowa, Grundfos Pompy Sp. z o.o. z Baranowa koło Poznania, Prestige z Poznania, Hydro-Vacuum SA z Grudziądza oraz Firma Projektowo-Wykonawcza Sanitmal inż. Arkadiusz Malik z Lublina. Dzięki pomocy sponsorów konferencję uświetniły występy Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor” Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oraz kapeli Cyja z Bychawy.

*Krzysztof Józwiakowski, Alina Kowalczyk-Juśko,
Andrzej Mazur, Kamil Nieścioruk, Agnieszka Micek,
Patrycja Pochwatka
Fot. Tomasz Ciesielczuk*

Ciekawostki ze Szwecji

Dawny budynek rektoratu
Fot. Agnieszka Szymczak

Wiosną w ramach programu Erasmus Plus troje bibliotekarzy uczestniczyło w wizycie studyjnej w bibliotece Szwedzkiego Uniwersytetu Rolniczego (SLU) w mieście Linneusza – Uppsali. Program wyjazdu był skupiony wokół zadań biblioteki oraz warunków i rozwiązań stosowanych w pracy przez tamtejszych bibliotekarzy. Ale kilka dni pobytu stało się też okazją do zapoznania się z warunkami oferowanymi studentom i pracownikom na tej uczelni.

Budynek Wydziału Zasobów Naturalnych
i Nauk Rolniczych
Fot. Monika Szarama

Szwedzki Uniwersytet Rolniczy ma profil zbliżony do profilu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie. Swoimi korzeniami

sięga Szkoły Weterynaryjnej założonej przez Petera Hernquista w 1775 r. Uczelnia formalnie powstała w 1977 r. z połączenia uczelni rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, Szkoły Weterynaryjnej w Skara oraz Szkoły Leśnej w Skinnskatteberg. Obecnie Uniwersytet tworzą cztery wydziały: Leśnictwa, Architektury Krajobrazu, Ogrodnictwa i Produkcji Roślinnej, Zasobów Naturalnych i Nauk Rolniczych, Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach.

W 2018 r. liczba wszystkich studentów wyniosła 4200. SLU jako jedyna uczelnia wyższa w Szwecji oferuje kształcenie w dziedzinie medycyny weterynaryjnej i opieki nad zwierzętami na poziomie akademickim oraz posiada specjalistyczną klinikę dla zwierząt. Na uczelni funkcjonuje też jednostka włączona w monitoring, gromadzenie i udostępnianie danych na temat stanu środowiska Szwecji – EMA. SLU prowadzi również szeroką współpracę zagraniczną z ośrodkami w Europie i na świecie, m.in. realizuje projekty we współpracy z Afryką w ramach agendy ONZ na 2030 r., o czym mogliśmy się przekonać, goszcząc na jednej z sesji podsumowującej dotychczasowe działania na tym polu.

Główny kampus Ultuna (mieszczący też bibliotekę), położony jest poza centrum Uppsali, a tworzące go budynki prezentują przekrój architektoniczny przez poszczególne lata funkcjonowania uczelni. Obok gmachów z lat 70., na terenie kampusu zachowane są też XIX-wieczne siedziby władz uczelni, natomiast historyczne budynki gospodarcze, takie jak dawne stajnie zaadaptowano do innych celów, np. na stołówkę.

Dwa najnowsze budynki to Ulls Hus (w którego wnętrzu i elewacji wykorzystano

Stółówka akademicka. Fot. Agnieszka Szymczak

głównie drewno) oraz budynek Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W trakcie zwiedzania kampusu SLU obok pracowni i sal wykładowych naszą uwagę zwróciły też przestrzenie do pracy własnej i odpoczynku dla studentów.

Oprócz typowych punktów gastronomicznych czy stołówek prawie w każdym budynku na kampusie znajduje się rozbudowane zaplecze socjalne dla studentów i pracowników, wyposażone w ogólnodostępny sprzęt AGD (kuchenki, mikrofalówki, zmywarki), naczynia z miejscem do przygotowania i zjedzenia posiłku.

Szwedzi przykładają dużą wagę do ekologii. Najpowszechniejszym środkiem transportu w Uppsali jest rower, a z recyklingiem spotykamy się na każdym kroku.

Na kampusie prowadzony jest tzw. Ogród Wiedzy, zajmujący ok. 18 000 m². Jest ogólnodostępny, podzielony na 4 główne części: miasto – z charakterystyczną zielenią miejską,

ogród – obszar obsadzony żywopłotami i wieloletnimi kwiatami, ogród leśny oraz plantację – obszar doświadczalny z pawilonem, roszarium i 14 gatunkami traw. Ogród Wiedzy, poza walorami dekoracyjnymi, na kampusie służy jako strefa egzaminacyjna dla kierunków związanych z architekturą krajobrazu, a różnorodność materiałów, nawierzchni czy małej architektury wykorzystana w jego aranżacji prezentuje przykłady elementów i materiały z jakimi mogą spotkać się studenci w trakcie pracy nad swoimi projektami.

Wyjazd stanowił okazję do poznania nowych rozwiązań w pracy bibliotekarzy, wzbogacenia znajomości języka angielskiego i nawiązania kontaktów zawodowych. Mamy też nadzieję, że tych kilka ciekawostek zainteresuje czytelników szwedzkim SLU oraz możliwościami, jakie daje program Erasmus Plus.

*Maria Boćkowska, Agnieszka Szymczak,
Monika Szarama*

Budynek MVM
Fot. Monika Szarama

Parking rowerowy w Uppsali. Fot. Maria Boćkowska

Rektorat. Fot. Monika Szarama

Uczelniane dożynki

Odbyły się 12 września 2019 r. w Uhrusku. Były okazją do podsumowania działalności gospodarstw doświadczalnych należących do Uniwersytetu.

Uczestniczyli w nich pracownicy gospodarstw w Uhrusku, Czesławicach i Felinie, członkowie Senatu, pełnomocnicy rektora, kierownicy stacji badawczych oraz zaproszeni goście.

JM Rektor Zygmunt Litwińczuk przywitał wszystkich, a następnie głos zabrali kierownicy poszczególnych gospodarstw, przedstawiając obecną sytuację oraz prowadzone inwestycje. JM Rektor Zygmunt Litwińczuk wręczył pracownikom okolicznościowe nagrody. Bochen chleba wypieczony ze zbóż pochodzących z Gospodarstwa Doświadczalnego w Uhrusku został złożony na ręce gospodarza uczelni. Zespół Pieśni i Tańca „Jawor” zaprezentował ludowe tańce i przyśpiewki.

Gospodarstwo Doświadczalne w Uhrusku

Gospodarstwo w Uhrusku zajmuje się uprawą roli oraz hodowlą bydła mlecznego ze szczególnym uwzględnieniem białogrzbiatów, czyli bydła objętego ochroną zasobów genetycznych, oraz owcy uhruskiej, która jest również objęta tym programem.

Gospodarstwo posiada areal 580 ha. Zbożami najwyżej plonującymi w 2019 r. były: pszenica ozima plon 6 t/ha, pszenżyto ozime 6 t/ha, jęczmień ozimy 7 t/ha.

W gospodarstwie prowadzona jest hodowla bydła mlecznego (około 70 krów rasy phf dojnych i 23 rasy białogrzbiatej), owcy Uhruskiej (120 sztuk) i gęsi owsianej (7000).

W bieżącym roku w gospodarstwie przeprowadzono wiele prac modernizacyjnych.

Dokończono elewację budynku obory, wstawiono nowe drzwi, zaadaptowano budynek owczarni na tucz gęsi, założono automatyczne poidła w obu budynkach oraz założono linię automatycznego karmienia gęsi.

W ostatnich latach zakupione zostały: ciągnik rolniczy, kombajn zbożowy, agregat uprawowy siewny, agregat uprawowy i inne, które zmniejszają czasochłonność prac polowych oraz pozwalają ograniczyć koszt usług zewnętrznych.

Gospodarstwo Doświadczalne w Felinie

W gospodarstwie działa ośrodek jeździecki utrzymujący około 70 koni, z tego ponad połowę w tzw. pensjonacie. Wykorzystywane są w celach dydaktycznych, rekreacyjnych i do hipoterapii. Obok zlokalizowane są stacje doświadczalne wielu katedr.

Gospodarstwo Doświadczalne w Czesławicach

Główny kierunek produkcji to produkcja roślinna, prowadzona jest również hodowla świń rodzimej rasy puławskiej oraz produkcja tuczników. Na areale 210 ha gruntów ornych są uprawiane pszenica, rzepak, burak cukrowy. Pomimo suszy w gospodarstwie osiągnięto dobre wyniki pszenicy 6 t/ha, rzepaku 3,5 t/ha.

W tym roku zakupiono siewnik pneumatyczny Amazone, 180-konny ciągnik rolniczy oraz agregat do uprawy bezorkowej firmy Agrolife.

red.

Fot. Maciej Niedziółka

Dożynki w Uhrusku

Geś owsiana z Gospodarstwa Doświadczalnego w Uhrusku

Fot. Maciej Niedziółka